

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 13 / 14

92. ÅRGANG

21. JUNI

1980

Spelet om Heilag Olav

Ved Svend Aage Rasmussen

VARGEN YLER

Vargen yler over dæld og dikje.
Han vil ha meg, men han får meg ikkje.

Eg ser hjuringen som gjætar smalen.
Eg ser sigraren på siste valen.

Bloman nigjer opp i alle lier.
Helsar kongen vår —
Helsar kongen vår for alle tider.

DEN SISTE GLETTEN

Den siste gletten av det siste glad
byd kveld og kvile for dei stev og kvad.
Om dag og dåd er runnen ut for meg,
er vegen som vi går uendeleg. —

Du føddest for å møte Gud og mann.
Og fann du rette vegen, stort du vann.
Om du er feigdamerkt for fiendfot
med døden jærnkald i di hjarterot. —

Eg helsar deg, du nåde som går ned.
Eg veit at ingen veg er end med det.
Eg ser i mot det nye solarsprett,
som kongen vår har vigg ei evig ætt.

MAKTER GODE

GUDRUN (solo):

Heilag, heilag er det blodet,
det som synet gjev åt blinde.
Heilag, heilag er den mannen
han som gjev oss slikt eit minne.
I ei verd som vegvill er,
knear eg for himmelkongen, —
han som i den største trongen
er oss traust og trufast nær.

KOR

Makter gode, makter gode,
dei kan vende alt det vonde
til det gode, til det gode
slik som dette kongebloedet.
Kvinne mann, hand i hand,
tegn og bumann, kongsmann, bonde
lyfte opp i himmelklåren
Heilag Olavsfagre land.

«Det der er ikkje sant!» Det er forfatteren Olav Gullvåg som skriver dette i en kommentar til sitt eget skuespill om Olav Haraldsson og begivenhetene på Stiklestad i 1030.

Nei, det er det jo så mye, som ikke er. Og det er jo i særlig grad et sørgelig faktum når man betrakter gjengivelser av historiske begivenheter. På den annen side kan man kanskje si, at det kan hende ikke er så forferdelig sørgelig at dette eller hint ikke er sant. Man kan selvfølgelig ikke kalle det historie. Og likevel? Jamen så la oss da for himlens skyld kalle det noe annet som for eksempel «folkelig gjengivelse» eller noe i den retning. For man kommer vel aldri utenom at opplevelsen og gjengivelsen av opplevelsen gjennomgår en umiskjennelig menneskelig prosess fra det audio-visuelle til hjertets uttrykk. Det er jo så et spørsmål om det er så helt forkastelig. Det er i hvert fall en måte å gjengi en historie på.

En slik prosess har historien om

Olav den Hellige utvilsomt vært gjenstand for gjennom århundrene. Helten som samlet Norge og kristnet gjenstridige høvdinge. Den glørværdige helgen som falt for Kvitte Krist og hans Hellige kirke. Og så ikke minst de utallige historier i kjølvanen på slaget ved Stiklestad, om jærtegn, — mirakuløse helbredelser, osv., osv.

Nei, det er ikke sant! — Men noe av det er! Og det er fortolkningen av dette «noe» som i den folkelige bevissthet har skapt en positiv «fortolkning» av de historiske begivenheter.

Når det så ikke er sant, er det altså en formulering av sannheten, som er annerledes enn sannheten i seg selv. Det er en fabulering over begivenheter, hvor fantasien i mangel av eksakt hukommelse har tatt de reelle manifestasjoners plass. Det beviser vel nettopp det positive element, at her er det tatt personlig stilling til det man forteller om. Det er derfor en helt naturlig sak at man så på et

Amatører spiller en ikke uvesentlig rolle i spelet om Hellig Olav.

eller annet tidspunkt tar skrittet fullt ut og skriver et skuespill om den Hellige Olav og de begivenhetene som den folkelige fantasi har ment å kunne peke på som årsak til hans hellighets dyder.

«Det begynte med en manuskriptbunke av en anselig størrelse, oversendt fra lensmann Suul, en brennende sjel med store vyer om hvordan legenden om slaget på Stiklestad kunne brukes dramatisk . . .» — Det er Gisle Straume som sier det i et intervju med Arne Aas i 1979.

Lensmann Jon Suul levde i Olsoktradisjonen og hans store drøm var å lage et grensestemne i Sul helt inne ved svenskegrensen.

Han mente at det som kanskje kunne samle folk ved et slikt høve var et festspill som i store trekk kunne berette om forholdene mellom trønderne og jämterne i middelalderen. Jon Suul hadde fått tak i forfatteren Olav Gullvåg som allerede i 1925 hadde gjort seg bemerket som skuespillforfatter. Det som imidlertid interesserte Suul var at Gullvåg i flere av sine verker hadde pekt på momenter i norsk historie som i høy grad hadde samklang med hans egen store begeistring for norsk middelalderkultur.

Olav Gullvåg mottok utfordringen og skrev i 1950 et foreløpig utkast, som han kalte «Natterast på Sul». Som tittelen antyder var hensikten med dette stykke av ytterst lokal karakter. — Jon Suul var ikke desto mindre en mann med de store perspektiver og han innså snart, at emnet alene pekte på en større interesse-skare enn den et lokalt grensestemne kunne samle. Det krevde imidlertid helt andre dimensjoner og kanskje et mere presist idegrunnlag enn det disse menn fra først av hadde tenkt seg. Det var ikke et arbeide som kom over en dag, for som Gullvåg selv uttrykte det: «Spelet om Heilag Olav» gjer ikkje krav på å vera historisk «rett» i alle detaljar.» «Man måtté i alle tilfelle finne frem til noe som i hvert fall assosierte i historisk retning. Resultatet ble til den «manuskriptbunke av anselig størrelse,» som Gisle Straume taler om.

Ikke alt er atmosfære og stemning på Stiklestad. Et ekte og meget talentfullt kunstnerisk uttrykk taler sitt eget sprog.

Hvis Suul i første omgang hadde tenkt i begivenheter og historie i grenselandet og i sine tanker hadde konsentrert dette til Sul var det en helt naturlig tanke for ham å videreføre sin idé helt ut i det sublim: Det måtte bli Stiklestad som var den rette ramme om dette her. På Stiklestad ville det ikke bare bli tale om et mere eller mindre lokalt betinget foretagende, men man ville kunne få all verden i tale gjennom dette spel. At spillet så samtidig hadde fått en musikalsk ramme som i særlig grad understreker dets karakter var jo ikke av mindre betydning. Slett ikke da det viste seg at komponisten Paul Okkenhaug påtok seg denne side av

den store oppgaven med stor entusiasme, og løste den med stor innlevelse og sans for den norrøne middelalders særegne klangfarver.

Det var selvfølgelig ikke nok å forme spillet og gi ideene uttrykk i ord, toner og bevegelser, det måtte en intens planlegging til. Utstyr og kostymer måtte også skaffes.

Med en forandret hovedtittel, «Føre slaget» lyktes det endelig i 1954 å la urpremierer løpe av stabelen. Man hadde fått Gisle Straume til å sette stykket opp og også til å spille hovedrollen som kongen. Gisle Straume er en veteran når det gjelder det spillet, og man tør tro at ingen som han har forstått å leve seg inn i den særegne

SOLLEIKEN

SOLO

Kven er den kvinna som trør på
trammen —
like ved Lidskjalv, Svidurs sæte? —
Sto ho i svala og lyfte arman
sjøen og lufta lyste og skein.

KOR

Gjerd er det, Gjerd er det, Gymes
dotter,
venaste vækja i verda vide.

SOLO

Munn og mæle solguden miste,
Frøy den Frode då henne han såg.
Still og sturen sat han og kurde.
Sola svartna og jorda svalt.

KOR

Gjerd er det, gjerd er det, Gymes
dotter,
venaste vækja i verda vide.

SOLO

Vækja han ville for all ting vinne
sende så nordpå sendemann Skirne.
Vækja vart vivet hans - Skirne fekk
sverdet.
Mange så meiner dei møya var verd
det.

KOR

Gjerd er det, Gjerd er det, Gymes
dotter,
Venaste vækja i verda vide.
Frøy den frode og Gjerd den fride
skin over Mannheim ved Midtsommar-
tide.

EG VAR UNG

Eg var ung og agelaus fole.
Eg for over fjell og finne.
Og gjenta eg helt av gjordest.
til kvilekvad om ei kvinne.

Eg leika for lenge med logen.
Den eine eg skulle ha femna,
slokna som glod utan nøra.
Og no vil ho naudløg meg nemna.

Så lærte meg livet omsider,
det er seinkomen visdom di verre:
Du skal vinne ei einaste kvinne.
Du skal hava ein einaste herre.

atmosfære som dette stykket omgir
seg med.

Skulle man ha et stykke satt opp på friluftscenen på Stiklestad måtte man også bruke profesjonell kunstnerisk arbeidskraft i hvert fall til de største av rollene. På den annen side ble man også klar over at det folkelige kunstneriske uttrykk absolutt har sin plass nettopp ved en slik begivenhet, og år etter år har et fruktbart kunstnerisk samarbeide utviklet seg mellom skiftende profesjonelle kunstnere og det lokale teaterlag og ikke minst leikarringen.

Stykket var ikke ferdig ved urpremieren i 1954. Man forsøkte seg frem også med andre produkter med samme handlingsmønster og først i 1960 kom Olav Gullvåg frem med sitt tredje akt, hvoretter stykket ble kalt «Stiklestad». Det er imidlertid først fra 1961 man kjente fast grunn under føttene og «Spelet om Heilag Olav» har funnet sin endelige form og har blitt en fast grunnpillars i Olsokfeiringen i Verdalen.

Det var et slit! Ikke minst i de første årene. Hele bygdesamfunnet gjenomgikk i virkeligheten en totalforandring, forteller Gisle Straume. Man var tidlig klar over, at den lokale befolkning kunne bli et verdifullt bidrag i dette foretagende. Mennene omkring Olav Haraldsson var jo ganske alminnelige bønder i Trøndelag, og de mennesker som i de første år og også siden da på en eller annen måte har hatt en finger med i «Spelet» på lokalt hold var jo nemlig mennesker som i sitt daglige virke gikk og sådde og høstet på jordene omkring Stiklestad. I bokstaveligste forstand, forteller Straume videre, . . . «det vrimlet av folk på jordene dengang, opp tatt med høyonna. Om kveldene ble de samlet på Stiklestad til ballettøvelser og sang, replikktraining og militær orden.» At budsjettet var knapt kan man sikkert forestille seg, når man hører at bl.a. kostymene har holdt i alle år! mere eller mindre naturligvis, men så var det også noen av skuespillerne som måtte nøyes med sekkestrie, og stykkets soldater ble i bokstaveligste forstand plassert etter

hvor mye kostyme man hadde til dem!

Det man har skapt her er ikke alene blitt til en lokal foreteelse, men en manifestasjon av, og en samling omkring, en begivenhet som alle i Norge på en eller annen måte har støtt på. Men ikke alene det. «Spillet om Heilag Olav» har også blitt mere enn bare en utvendig manifestasjon. Det har blitt en begivenhet som *samler* nordmenn om noe sentralt i Nordens historie, og det samler på en måte som kommer moderne mennesker ved. De mennesker som satte dette igang har formådd å peke på det spenningsmoment i Nordens historie som kom til å duke opp for en helt ny tid, politisk såvel som åndshistorisk.

Her fortelles det ikke bare. Her oppleves det, som Snorre og andre beretter om. La så være at det er sant at «Det der er ikkje sant!» For opplevelsen er noe som er hinsides de tørre fakta. Den er kimen til den evnen å kunne leve med i begivenheter, ikke som tilskuer men som deltager. Jon Suuls brennende idé om et grensestemne ble virkeliggjort på Stiklestad. Det var ikke bare for å komme sammen til underholdning og dans han drømte om grensestemnet sitt, det var vel for at de som kom sammen nettopp skulle være en personlig del av en felles idé. Og det er blitt gjort til virkelighet med «Spelet om Heilag Olav».

At det ikke dreier seg om tørre historiske kjensgjerninger pakket inn i en litterær anretning går tydelig frem av spilllets karakter. Rammen er der, men det som ligger bak den rumlende torden fra paukene og de insiterende hissende toner fra luren og replikkernes rasende løp mot en åndeløs klimaks, det er i virkeligheten den evige kamp mellom lyset og mørket med mennesker som dristige aktører. Her er den evige spenning mellom gammelt og nytt, godt og ondt, lys og mørke, og det stopper ikke opp med det. Det er ikke saken i seg selv, det pekes videre frem mot det som i virkeligheten skulle få betydning århundreder fremover: menneskers frihet. Menneskers rett til selv å be-

(Forts. s. 23)

VALFARTEN - MARTYREN OG JUBILEET

Av Hanne Berentsen

Kongen møtte døden da han gikk inn i landet for å gjenvinne sitt rike, og de fleste av hans menn falt med ham. Merkelig nok vant han gjennom det nederlaget. Gjennom sin død vant han kongedømmet over nordmennene, og fikk navnet «Norges evige konge».

I år feirer vi 950 års jubileet for Olav Haraldsons fall. Og det er som pilgrimmer vi samles til denne feiringen, fordi Olav Haraldson ble noe mer enn «Norges evige konge». Uten å overse den rolle kongen spilte for en reell samling av landet til en nasjon, og for den nasjonale selvfølelse opp gjennom historien, så er det først og fremst Olav den Hellige som er grunnen til at vi samles i Trondheim og på Stiklestad 29. juli og dagene forut for Olsok.

Et halvt århundre er gått siden det store Olavsjubileet, som bar preg av å komme i nasjonalromantikkens kjølvann. Gledesrusen over gjenoppbyggingen av Nidarosdomen — og for katolikkene kapellet på Stiklestad — var også med på å gi jubileet en annen dimensjon enn hva det legges opp til i år.

Et halvt århundre betyr også et halvt århundre fjernere fra nasjonalromantikk og middelalderlengsel, og et halvt århundres voksende skepsis til helgenlegender. I dag spør man med hvilken rett denne vikingkongen egentlig kan æres som helgen.

Vi gjør det med god rett, vel vitende om at han var et krigersk barn av sin tid, og at kirkepolitikk har spilt med i utbredelsen av hans popularitet og betydning som helgen. Vi gjør det, ikke bare fordi han er rettmessig anerkjent som helgen av Kirken, men også fordi vi tror at han med sitt Kristusvitnesbyrd hører med blant de

Guds hellige som vi gjerne skal søke vennskap, vern og forbønn hos. Olav ofret sitt liv i kampen for det kall han hadde fått. Han hører til dem som i sitt liv og etter sin død betyr noe for oss i vår vandring fremover, i vårt arbeid med å fremme Guds rike i vår tid.

Et 950-årsjubileum blir et markert punkt i vår historie, en begivenhet av stor betydning for misjonstiden her i landet, for kirkehistorie og samfunnshistorie i århundrer fremover. Vi mener det er et jubileum som er viktig for oss i dag. Fordi vi i vår rotløse tid trenger å bli kjent med

våre røtter. For oss katolikker er det også viktig å bli oss våre norske katolske røtter bevisst.

Olsok har en spesiell betydning i den katolske Kirke. Likevel er Olsokfeiringen i dag mer utbredt i en luthersk enn i en katolsk sammenheng i Norge. Således åpner Olsok også for et nærmere økumenisk samarbeid. En gledelig begivenhet under årets jubileum er at vår egen biskop Gerhard Schwenzer skal preke i Nidarosdomen under en økumenisk gudstjeneste søndag 27. juli, der den lutherske biskopen i Nidaros, Kristen Kyrre Bremer forretter. Det blir første gang en katolsk biskop preker i Nidarosdomen etter reformasjonen. Hele den nordiske bispekonferanse blir representert ved årets Olsokfeiring, sammen med andre utenlandske biskoper. Fra luthersk hold er alle landets lutherske biskoper invitert.

Både når det gjelder misjon, økumenikk, en nasjonal kirkeidentitet og kontakten med Europa, lever vi idag nærmest i en omvendt parallell situasjon til Olav den Helliges egen tid og tidlig norsk middelalder. Olav hadde selv mottatt dåpen i Frankrike, og kom direkte fra Novgorod, der han var blitt kjent med Østkirkens ritus, da han kom tilbake til Norge i 1030. Selv om tendensen den gang var at landet ble kristnet, mens tendensen i dag er en avkristning, står vi overfor det samme grunnproblemet, nemlig hvordan vi skal formidle troen på en måte så folk forstår hva det dreier seg om. Også i dag står vi overfor de utfordringer, berikelser og problemer det gir at vi må hente så mange av våre prester fra utlandet. Og vår tids turisme gir en parallell til middelalderens valfarter når det gjelder impulser og kontakt på tvers av landegrensene. Om Hellig Olav er vår nasjonalhelgen, skal en heller ikke glemme den betydning han hadde utover landets grenser. Vi gleder oss over at det også er utenlandske gjester som vil delta i Olsok-feiringen.

Det er en helgens jubileum vi feirer, og det er selvfølgelig at det religiøse står i sentrum når vi samles. Selve Olavsdagen 29. juli er feiringens høy-

depunkt. Da drar vi til Stiklestad for å feire messe på det sted der Olav falt. Etter den store prosesjonen frem til vårt eget kapell, og høymessen der, før vi ser «Spelet om Heilag Olav», et historisk skuespill om natten før slaget, og kong Olavs rolle i kampen mellom gammel og ny tro.

Vi begynner hele feiringen med en religiøs forberedelse under betegnelsen Samlingsdager. Dette er en tradisjon vi har fulgt i flere år. Fra torsdag til lørdag gir vi dagene en ramme med morgenbønn (laudes) messe og kveldsbønn (vesper). Vi begynner samlingsdagene med å gå inn i en gammel pilgrimstradisjon — vi går rundt Domkirken og ber rosenkransen. Senere vil vi gjøre oss bedre kjent med Domkirken gjennom omvisning. For dem som kommer til Trondheim etter samlingsdagene, blir det også en omvisning mandag.

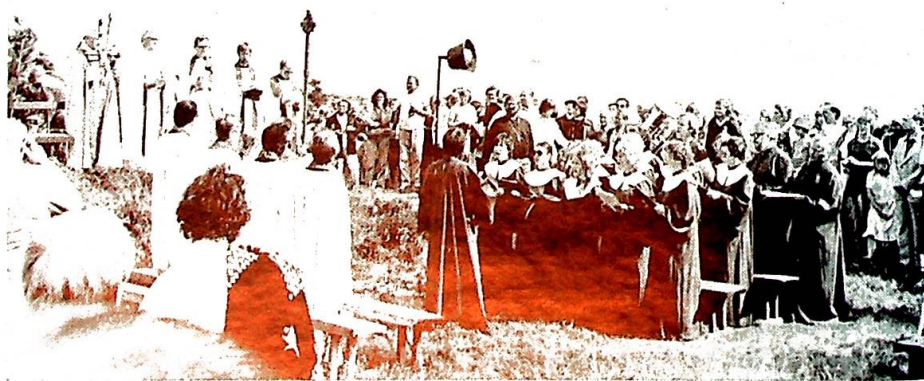
Pater Olav Müller SSCC vil holde et innledningsforedrag om Hellig Olav i vår tid, med påfølgende samtale. Deretter vil søster Marie Louise Petersen OP lede en tekst- og billedmeditasjon. Forøvrig er programmet for samlingsdagene slik lagt opp at man kan følge Olavsseminaret som arrangeres parallelt.

Til seminaret har vi invitert en rekke fagfolk som fra hvert sitt felt vil belyse sider ved Olavsskikkelsen og Olavstradisjonen. Her vil forholdet mellom historie og legende bli tatt opp, St. Olav som lovgiver, hans betydning i billedkunsten, musikk og folketradisjon blant annet blir tatt opp. Vi har invitert foredragsholdere med den beste fagkunnskap på området, fordi vi gjerne ved en anledning som denne vil utdype våre kunnskaper om Hellig Olav og tradisjonen om ham.

Etter økumenisk gudstjeneste i Nidarosdomen og høymesse i St. Olav søndag 27. juli, blir det stor festmiddag i Erkebisppegården (som ble bygget av erkebiskop Eystein, som også er Domkirkens store byggherre). Om kvelden er det anledning til å overvære urfremførelsen av Ludvig Nielsens «Lilja», et bestillingsverk for kor og orkester. Verket, som er skrevet til et middelaldersk Maria-dikt, er laget til jubileet, og fremføres i Nidarosdomen.

I programmet for den katolske feiringen av jubileet har man i stor grad tatt hensyn til de arrangementer komiteen for Olavsdagene i Trondheim

(Forts. side 13)

Søndag 29. juli 1979 — Olsok — ble 950-årsdagen for St. Olavs landstigning på Gotland feiret med en økumenisk gudstjeneste ledet av Visbys biskop Olle Herrlin, Den lutherske biskop av Linköping var også med, sammen med en rekke prester fra Svenska Kyrkan, diverse frikirker, og Gotlands katolske sogneprest, Lars Cavallin. Minnet om Olav lever videre på Gotland etter 950 år. Det er relativt sett mange flere som heter Ole, Olle og Olof her enn i det øvrige Sverige.

Tanker omkring den menneskelige verdighet

Evangeliet er et budskap til allverden. Det står der tydelig nok i skriften. Allverden var for antikkens folk en ganske given sak, som alle visste hva var. — Det mener vi også å vite i dag. På den annen side, så må vi også si det slik, at vi legger noe annet i det, enn det evangelieforfatteren muligens har tenkt. Når nutidens mennesker taler om allverden, så vil det være uvanlig å tenke på en bestemt avgrenset del av vår jord. Vi mener med allverden alle mennesker som lever på planeten jorden. En del av oss mener, at det er de enkelte individer i den menneskelige familie som tilfeldig er satt på forskjellige steder på jorden, det dreier seg om. Anderledes var tankegangen den gang evangeliene ble skrevet. Man tenkte knapt så langt, fordi man simpelthen ikke kunne tenke lenger enn til verdens ende og det var i seg selv en erkjennelse av at verden var et begrenset område. Og mennesker var på den tid og lang tid fremover et høyst kollektivt begrep.

En vesentlig side av kristendommen, og for antikkens folk både en anstøtssten og dermed også en forargelse, er at den peker på det enkelte menneskes forhold til Gud og dermed til sine egne medskapninger. I beretningene om Jesus møter vi ham ofte i en situasjon, hvor han konfronteres med det enkelte menneskes problemer på forskjellige områder, ikke minst i forhold til det etiske. — «Var det noen som dømte deg? — heller ikke jeg dømmer deg. Men gå så bort og synd ikke mere!» Det er hjertets tale. Det ene menneskes tale til det annet om et menneskelig problem, som bare angår dette enkelte menneske. Dog er problemet så lett gjenkjennelig, at adskillige av oss kan nikke gjenkjennende til det til enhver tid. Men det som er vesentlig her er at det ikke tenkes i kollektive baner som mennesker dengang, og adskillig senere i historien også, hadde for vane å bevege seg i.

Den kristne kirke består og har alltid bestått av mennesker. Av mennesker som dømmer og bedømmer, ikke minst hverandre. Men det rare er, at det faktisk først er her i moderne tid at man i kristne kretser for alvor får øynene åpnet for enkeltmenneskets betydning. Det er jo klart at det sikkert i høy grad henger sammen med hele den antikke bakgrunn og den kollektive tankegang som oldtidens folk hadde og som gikk videre i kristenheten i århundrer fremover. For hvor ofte må vi ikke undre oss og kanskje skamme oss lite grann over den pyramidetankegang som kristne og især kristne organisasjoner har hatt for vane å ta til inntekt for seg ned gjennom tiden. Det var organisasjonen som i stor stil hadde betydning, ikke det organisasjonen besto av. Visse ekstreme politiske ideologier har pekt på det samme. Men både kirken og disse ideologiske samfunnssystemer glemte i all sin iver for å bevise sin egen makt og betydning som frelsesfaktor, at organisasjonen ikke kunne bestå uten en hel masse enkeltmennesker med felles interessebinding. Nåtiden har på mange måter sprengt dette her. Her legges det nesten for mye vekt på individets makt og innflytelse som enkeltindivid på en øde øy. Derfor er det at kristendommen må tvinge seg selv til å kaste av seg kollektivfrakken og aktivt gå inn i sin egen virkelighet og satse på enkeltmennesket og samtidig peke på det alternativ den i virkeligheten er til allverdens ideologier.

Veien til prestedømmet

Pastor Paul Nguyen Ngoc Chieu ble født den 5. januar 1948 i landsbyen Hoa-Dinh i Sydvietnam. Allerede fra seksårsalderen ville han være prest og da han ble tolv år fortalte sognepresten Joseph Dang Ngoc Linh at han hadde sett tydelige tegn på, at Gud ønsket ham som prest i sin kirke. Han ønsket derfor at han skulle lese videre for så senere å tre inn i preste-seminaret. Faren gjorde imidlertid sterke innvendinger, da Paul var eneste sønn blant fem mindre piker! Det lyktes endelig etter adskillige års elementær forberedelse og ikke minst bønn om å bli opptatt på Johannes XXIII-Seminarium i august 1967.

Etter å ha tatt artium året etter ble han sendt til Vinh-Long, hvor Sulpicianere hadde et presteseminarium. Forstanderen for denne læreanstalt var p. Pierre Gastine PSS en fransk sulpicianer, som hadde viet hele sitt liv for å hjelpe den vietnamesiske geistlighet og i mange år hadde arbeidet i Hanoi inntil han på grunn av de politiske forhold i 1975 måtte reise tilbake til sitt føde-land.

Etter tre års filosofi-studium ble han sendt ut i praktisk arbeide i et sogn i to år, før det egentlige teologistudium begynte. Han mottok de lavere vielser i 1975.

Seminariumet i Vinh-Long var den eneste læreanstalt blant flere i Saigon-området som fikk lov til å fortsette sin virksomhet under det nye regime. Etter å ha studert teologi i fire år ble han sammen med fem andre vigset til diakon den 4. november 1976 av hjelpebiskopen My-Tho, mens flere av de som opprinnelig skulle ha vært med ved denne leilighet på grunn av restriksjoner måtte vente. — Å bli presteviet viste seg å bli noe vanskelig. Biskopen måtte minst tre uker før selve ordinasjonsgudstjenesten skulle finne sted sende søknad til myndighetene. Det var ikke så mye man fra kirkens side kunne gjøre ved dette og man oppfordret derfor diakonene til å fortsette sitt arbeide på diakonal basis rundt om i soknene, idet alle henvendelser til de statlige myndigheter var forgjeves.

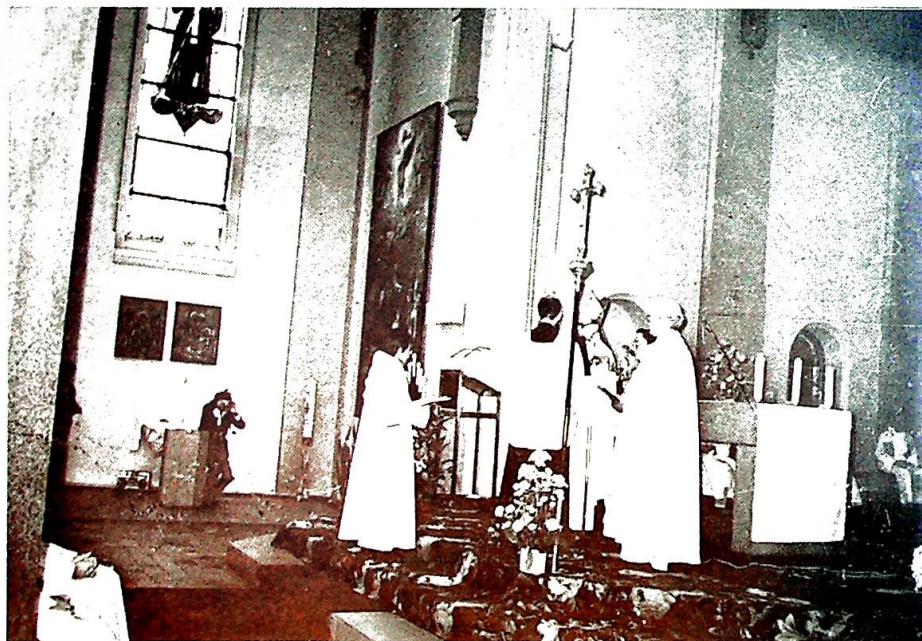
Videre skjedde det, at sikkerhetsstyrkene forlangte personlige skriftlige opplysninger om hver enkelt kandidat, dels om deres holdning til det gamle regime, dels om deres forhold til utlendinger, liksom de også måtte besvare spørsmål om deres families holdning både til staten og de militære myndigheter, både i fortiden og i den nåværende situasjon.

Det fremgår blant annet her at Paul Chieu

(Forts. s. 23)

Har hånd du lagt på Herrens plog - - -

De nordiske katolske bispedømmer har helt fra sin grunnleggelse som misjoner en gang i forrige århundre måttet hente størstedelen av sine prester i utlandet. Mange er de nasjoner, som har sendt medarbeidere til kirken i Norden. Og det er vel et umiskjennelig tegn på den katolske kirkes internasjonale innretning og holdning i det hele tatt. Det spørres ikke hvorfor presten kommer, når han skal utføre arbeidet sitt. Han er prest, hva enten han kommer fra Holland, USA, England, Tyskland eller Kina. Prestevigslen er noe uforklarlig som går på tvers av menneskelige forskjelligheter men som peker på sin mann, som mennesket som har sagt ja og fortrøstningsfullt vandrer ad den sti som er blitt ham anvist, og som evangeliet har pålagt ham. Til det hører det intet nasjonalt tilhørsforhold. Biskopen i Oslo katolske bispedømme har ordinert en vietnameser til prest og har bestemt at han skal arbeide i bispedømmet som norsk prest blandt våre nye landsmenn som har kommet til oss gjennom de siste par år. Prestevigslen fant sted i St. Olavs domkirke den 31. mai.

Den første vietnamesiske prest vigles i St. Olavs domkirke i Oslo.

Det skjer mangt og meget i den katolske kirke i nåtiden, så man kan vente seg overraskelser på mange felt. Nå er en ordinasjonsgudstjeneste i den katolske kirke ikke et overraskelsesmoment i seg selv, og selve handlingsmønsteret ligger nokså fast. Men ved denne prestevigsel kunne man tydelig spore at man i særlig grad forsøkte å knesette, at det fremmedartede ikke er fremmedartet, hvis det settes inn i en ramme, hvor det virker og funksjonerer.

Det var et meget høytidelig øyeblikk da Paul Nguyen Ngoc Chieu og hans venner og lærere sammen med Biskopen av Oslo og en del av bispedømmets prester og biskop Paul Verschuren fra Helsinki tok plass i domkirkens kor. — Den vietnamesiske menighet i OKB er ikke tallrik, det er jo ikke alle vietnamesere som er katolikker, men den er i hvert fall fargerik. Mange er dypt fromme kristne, og der var adskillige som sluttet opp om Paul Chieu's prestevigsel.

Den nye presten opptas i det presetelige fellesskap.

Etter preludiet ved domorganist Rolf Østby bød Biskop Gran velkommen på norsk, idet han pekte på den enestående hendelse, at en mann fra Indo-Kina hadde sagt ja til å virke som prest i Norge. Biskopen la ikke skjul på at de kirkerettslige vanskeligheter, som det egentlig har vært forbundet med at Paul Chieu kunne tre inn og også bli vigslt som norsk prest. Men fremhevet det positive i at det kan la seg realisere. Det er fra før av to vietnamesiske prester i Norge, begge unge menn, som har virket blant sine landsmenn her noen tid, og som også var til stede ved denne leilighet.

Biskop Gran bød så velkommen til gjestene fra kontinentet, hvor det i særlig grad kan nevnes, Paul Chieu's første lærer og forstander for preste-seminaret i Vietnam, pastor Pierre Gastine, samt de to teologiprofessorer fra Vietnam, Francois Hong Kim og Paul Le Van. Enn videre de to vietnamesiske prester som virker i Lille og Paris, Joseph Tran Dinh og Gerard Ho Tan Phat.

Gudstjenesten ble ledet av den biskopelige seremonimester-sogneprest, pater Jo Neve, SM, og det gjennomgående tema var dagens tekst Budskapet til Maria. Et barne- og ungdomskor passet helt inn i bildet med sine insiterende orientalske toner. At de moderne pavers

ord om pluralismen i kirken ikke bare forblir ord og formalitet ser man etter hvert mere og mere. På den annen side må man meget tydelig understreke, og det kom i høy grad frem ved Paul Chieu's prestevigsel, at denne pluralisme favnes inn i en retning av fellesskap som konsentrerer seg om et sentrum i gudstjenesten, nemlig Gud som giver og mottaker. Derfor er det sikkert på sin plass å nevne, at selv om man ved en slik begivenhet som prestevigslen av en vietnamer i Norge av nødvendige grunner må betjene seg av forskjellige sprog som engelsk, norsk, fransk og vietnamesisk, så blir *latin* en samlende faktor som en institusjon i den katolske kirke, som forener fortid og nåtid og i særlig grad peker det vesentlige moment ut: evangeliets forkyn-nelse til all skapningen.

Det er klart, at vigslingen av en vietnamer til prest i Norge i høy grad må skje på premisser, som er skandinaver fremmede. Man hadde med vilje tatt dette moment i betraktning, samtidig som man pekte på, at Paul Chieu skulle være prest i et norsk bispedømme frem for alt. Nå er det selvfølgelig den vanskelighet, at vår nye prest ikke ennå taler vårt språk, og man hadde derfor ved denne høytidelige handling lagt vekt på, at vesentlige partier av liturgien ble tolket på ordantens språk. Man hadde derfor bedt en vietnamesisk kvinne Lenai om å lese epistelteksen, likesom diakon Paul Chieu prekte over dagens tekst på vietnamesisk. Skjønt det nok kunne virke noe fremmedartet, merket man tydelig en hjemlig atmosfære over det hele, likesom predikanten la et ikke ringe temperament for dagen.

Selve prestevigslingen ble foretatt av mgr. Gran på engelsk og det var et betagende syn å se bispedømmets prester og biskopen av Helsingfors konfirmere den apostoliske tradisjon og den prestelige kollegialitet. Her var man sannelig i apostlenes rike og den kristne kontinuitet. Høytideligheten i domkirken avsluttet med, at den nyvigslende presten sammen med biskopen og sine nye kolleger frembar det hellige messeoffer, hvoretter menighet og geistlighet sammen sang Te Deum.

Man gikk så over i foreningslokalet, hvor man ved et glass vin fikk leilighet til å lykønske pastor Chieu. En representant for menighetsrådet i St. Olav menighet bød den ny-vigslende prest velkommen i Oslo katolske bispedømme, hvoretter mrg. Gran igjen tok ordet idet han på fransk holdt en mere uformell velkomsttale til pastor Chieu. Han understreket især det moment, at Paul Chieu hadde følt kallet til å bli prest i Norge og som naturlig var nå skulle begynne en gjerning blant sine egne landsmenn.

Det er alminnelig skikk, når en mann vigsls til katolsk prest, at han av sine foreldre og venner får overrakt kalk og disk som tegn på den nye verdighet og det arbeide han skal utføre i Herrens vingård. Det er klart, at omstendighetene ikke gjorde dette mulig. Det ble derfor OKB ved biskop Gran og pastor Olav Wæring som foretok denne symbolske handling på vegne av pastor Chieu's far og mor og hans venner hjemme i Vietnam. Pastor Chieu fikk likeledes overrakt dagens kollekt som en personlig gave.

Den kristne tro er en folkelig religion. En sak man ofte her i Norden glemmer inntil det pinlige. Ved denne leilighet og som ellers når vietnameserne samles kommer dette moment frem i all sin tydelighet. Alene samværet og interessen for å treffe fremmede er noe som våre nye kristne landsmenn kan tilføre vårt norske menighetsliv med stor fordel. Samtalen foregikk på språk som for mange var uforståelige, men som i samvær med mennesker i høy grad ble forståelige. Det visuelle moment manglet heller ikke, idet en gruppe vietnamesiske

ungdommer oppførte indokinesiske danser som ga uttrykk for kjærligheten til jorden og arbeidet.

Festen for den nye presten ble et ganske enestående innslag i vårt menighetsliv og man tør håpe at denne vietnamesiske ordinasjonen ikke blir den siste her i Norge. Allerede nå har man begynt å forberede anleggelsen av et norsk-indokinesisk presteseminar på Snarøya for å kunne ta i mot fremtidige prestekall blant våre vietnamesiske menighetsmedlemmer.

A/S NORSKE SHELL

FYRINGSOLJE

**Leverandør til de fleste
katolske institusjoner
i Norge**

Ved bestilling av olje:

02-19-12 00 - Service 02-19 12 20

Våre nye trosfeller

En søndag dukket det opp nye menighetsmedlemmer i vår kirke. Vietnamesere. Det ble flere av dem. På T-banen kom vi etterhvert på hils med dem, på kirkekaffe etter høy-messen prøvde vi oss med kommunikasjon. Det var uhyre vanskelig, sproglig sett. Barna gikk det lettere med. Vi gledet oss over den store gruppe med de små, små barn som satt så utrolig stille i kirken. Noen nye ministranter fikk vi også.

En søndag var det slutt. De hadde fått sin egen prest. Nå er det blitt slik de aller fleste søndager at våre nye trosfeller kommer når resten av menigheten går hjem. En kontaktmulighet er ødelagt, den samme historien fra andre folkegrupper ser ut til å gjenta seg, bare mer storstilet, mer planlagt.

Det gis høyst sannsynlig de aller beste forklaringer på hvorfor fellesskapet ved alter og kommunionbenk er brutt. Forklaringer som vanskelig kan motsies.

De var ikke til å unngå disse tankene da jeg en regntung maidaag satt på gamle Huseby gård i Skedsmo og hørte på det som ble fremlagt på et seminar arrangert av menighetsassistent Kari-Mette Eidem i Lillestrøm katolske menighet og Haakon Skulstad, skole- og sosialrådmann i Skedsmo kommune. Seminaret, såvidt jeg vet det første på kommunal basis her i landet, hadde samlet nesten alt det som var i kommunen av folk som på en eller annen måte kommer i kontakt med vietnameserne. Her var lærere, sosialkuratorer, her var prester og prost, her var arbeidsformidler og helsesøster, bibliotekarer og organisasjonsfolk. «Vietnamesere i Skedsmo» het seminaret, og selvsagt var våre nye landsmenn sterkt representert, både ved lege og prest, industriarbeider og husmor.

Kort sagt et tiltak så glimrende at man bare kan ønske at det danner

skole rundt om der man har fått nye grupper, og at det gir de forønskede resultater.

Det er ikke plassen her å gi et dekkende referat av det som kom frem, men visse refleksjoner kan man gjøre seg selv, selv om det religiøse aspekt kom svært lite frem. Kommunale folk jeg snakket med ble forbløffet over å høre at 2/3 av de vietnamesere som er i Skedsmo tilhører den katolske kirke.

Sannsynligvis lærte mange av de tilstedeværende mye om de problemer de er eller vil bli stilt overfor. En vel lang og grundig innføring i det vietnamesiske sprog av professor Henry Henne, ga noe av forklaringen på hvorfor det er vanskelig for våre nye landsmenn å lære vårt sprog. Og til dette kommer at mange kvinner som har sitt arbeide i hjemmet, lærer norsk meget senere, og av den grunn har vanskelig for å få kontakt.

I en arbeidsgruppe jeg deltok oppdaget vi at det var nesten umulig å få til en dypere debatt fordi den vietnamesiske deltagers kjennskap til norsk var så dårlig, selv etter to år. Han sa at han hadde følelsen av at nordmenn syntes hans folk var dumme, men grunnen til denne antagelse fant vi ikke frem til.

Lege Le Van Mo holdt et foredrag bygget på samtaler mellom 12 vietnamesere i Skedsmo. Noen hadde bodd i Norge i 5 år. Det han sa er sannsynligvis gyldig for de følelser vietnamesere har over hele landet. Og det viste seg at sprogundervisningen ikke fungerer som den skal. Kanskje ikke så rart, professor Henne sa f.eks. at de skandinaviske land kanskje er av de land som står dårligst rustet til å møte en så stor folkegruppe, fordi vi ikke har noen videnskapelige institusjoner som gir oss kjennskap til deres sprog, kultur osv. Det må rettes, professoren mente at om noen år vil vietnameserne

Våre vietnamesiske trosfeller utgjør en farverik bestanddel i den katolske menighet i Norge i dag.

være den største sproglige minoritetsgruppe her i landet, når vi ser bort fra samene.

Det de 12 var kommet frem til, var først og fremst hvor vanskelig det var for vietnamesere å forstå vårt samfunn, våre skattesystemer, sosiale ordninger, boligpolitikk osv. Det virket også som om vietnameserne heller ikke kjente til den bolignød som hersker i pressområder her i landet. Og da kan de vanskelig forstå når norsk ungdom reagerer fordi de må vente på hus, mens flyktninger som har ventet langt kortere tid, får.

Andre store problemer vil melde seg. Hva med de mange, mange unge gutter som er kommet, og som kanskje vil ha store problemer med å skaffe seg en partner for livet. Og skulle det ordne seg, så vil den enorme forskjell i kulturell bakgrunn kunne skape samlivsproblemer.

I det hele tatt: Et veld av problemer må løses i de nærmeste år. Med den store gruppe katolikker det er blant vietnameserne er det innlysende at det store arbeid som er utført i mange menigheter, må fortsette i år fremover.

Konklusjonen på det den vietnamesiske lege sa var:

«Ensomhet og isolasjon er verst i

Norge, noen av oss har våre nærmeste, kone og barn igjen i Vietnam og vi ville så gjerne hatt dem her hos oss i Norge. Hvis vi kunne hjelpes slik at vi igjen kunne forenes, ville livet vårt blitt bedre.

Vietnamesere er åpne følelsesmenesker og vi er ikke vant med å leve et isolert liv. Derfor vil vi gjerne bli kjent med nordmenn, lære om deres måte å leve på og vi vil gjerne ta del i dagliglivet i nærmiljøet hvor vi bor.»

Dette er en bønn til oss. Den må vi gi svar på. Det stilles krav. En ting kom sterkt frem på seminaret: Nordmenns behov for informasjon om vietnamesernes bakgrunn, de forhold de kommer fra.

Men når det er sagt så må også vietnameserne selv passe på. Ingen kan vente eller kreve at de skal legge bort sin egen kultur, sin egenart. Men de må heller ikke skape kunstige skiller eller ødelegge kontaktmuligheter. Og for store grupper er den lokale menighet en kontaktkilde. Vi

må ikke få en norsk katolsk kirke og en vietnamesisk katolsk kirke her i landet. Vi må ikke glemme at for de vietnamesiske katolikker er Kirken kanskje det eneste felles berøringspunkt med deres tidligere tilværelse. Vi må være uhyre glad for at vi får prester som kan gi dem en sjelesorg som sikkert vil være uhyre påkrevet i år fremover. Men vi må ikke glemme at ved Guds alter er vi hverken jøde eller greker, hverken nordmann eller vietnameser. Der er vi alle ett i Kristus.

Man må tenke seg nøye om før man lar et øket vietnamesisk prestatall føre til øket isolasjon.

Johannes Bruce

FØRSTE SIKRE LIVSTEGN FRA KAMBODJAS KIRKE

Den katolske kirkes overlevende i Kambodja, for det meste av vietnamesisk avstamming, er begynt å bygge opp kristne menigheter i flyktningeleirer i Thailand. En del av Kambodjas ca. 16 000 katolikker har altså overlevd Pol Pots regime, men det er for tidlig å fastslå hvor stor del.

I Kambodja selv er det høyst sannsynlig ingen overlevende katolsk geistlig. Den apostoliske prefekt av Battambang ble etter alt å dømme skutt ned kort etter Røde Khmers seier i 1975. Den apostoliske prefekt av Pnom Penh, biskop Joseph Chhmar Salas, døde året etter av sult, 39 år gammel. Mellom 1970 og 1975 ble ni prester i landet drept i krig eller av Røde Khmer. Alle utenlandske misjonærer ble i 1975 utvist og alle gudshuse jevnet med jorden. Minst tre kambodjanske kateketer lever fortsatt, og en av dem blir antagelig snart presteviet.

Noen tall antyder kirkens situasjon etter Pol Pot: I Battambang ble med sikkerhet 197 kristne myrdet, og 121 er forsvunnet. Nå skal det være rundt 200 katolikker i byen. De fleste av de overlevende kristne lever antagelig i thailandske flyktningeleire. Bare i leiren Khao-i-Dang er de 500 til 600. Deres sjelesørgere er vietnamesiske prester og søstre, som selv har flyktet — fra Vietnam.

Galligani

Gaver, Pryd- og brukskunst

Med tre forretninger i sentrum.

Vika Terrassen — Stortingsgt. 22 — N. Slottsgt. 25

Historien om Årolilja

Det er ikke så uvanlig som man skulle tro at en forfatter anmelder sin egen bok. Til tider kan det være ganske sunt. St. Olav har bedt forfatteren BRETT BORGGEN, som i den siste tid har gjort seg bemerket bl.a. ved sine kirkekonserter og sin opplesning i TV om å anmelde sin bok *Den fortapte datter*.

Etter tid har jeg kunnet sette meg ned og lese *Den fortapte datter* av Brett Borgen. Omslaget til boken av scenografen og maleren Gunnar Alme er tatt rett ut av bokens innhold og jeg finner det vakkert. En kvinne som løper mellom grener «ikke naken og ikke kledd» i en skog hvor et tre naturlig antyder et kors, om man ser vel etter.

Jeg synes ikke boken er kjedelig, for å begynne med det positive. Men om man ikke liker dialekter bør man ikke lese den. Bokens hovedperson Årolilja kommer fra Ullevål Hageby, og hennes sjargong er deretter. Det er en til tider bråkjekk «overklasse-sjargong» som altså er Åroliljas. At hun i tillegg uttrykker seg på et labelsk nynorsk og tenker litt på engelsk, bør også være en advarsel til lesere som ønsker seg en stilren bok.

Spørsmålet blir om man skal ta Brett Borgens stil på alvor. Jeg velger å gjøre det. Faren er åpenbar, hun bør ikke gjenta seg selv. «Hu ligger flatt på magan hu Arålilja», skriver BB. Kan ikke Årolilja ligge på maven, når det tilogmed er foran korset? Det er tydeligvis ikke mulig. Og jeg velger å tro at det er nødvendig med dialekten, en slags kamp med klisjéene. BB har tross alt vist at hun også *til dels* skriver kaanaens språk i diktsamlingen *for at vi skulle kjen-*

ne deg, til dels. Foreløpig synes det å være nødvendig for BB å gå veien om det språk hun er født inn i.

Årolilja er også født inn i et miljø det ikke er vanlig å ikke passe så godt inn i. Et radikalt åpent ikkekristent kunstnerisk Osломiljø. Det kan være nærliggende å tenke på at BB er datter av dikteren Johan Borgen, og de som vet det, vil vel lure på om hun har klart den distanse til sitt eget liv som er nødvendig for at det skal kalles litteratur.

Boken er så sentrert om Årolilja at leseren fort burde kunne glemme sin private viten om BB's herkomst. Men det hadde selvfølgelig vært en fordel om BB var fra Grukkedal, og var datter av en borgelig borger som var politimester eller prest. Da hadde hun usjenert kunnet utlevere hva hun måtte ønske.

Min opplevelse er at BB er for selvopptatt (kanskje i positiv betydning) til at det blir snakk om noen utlevering av andre enn henne selv.

Jeg opplever hennes oppvekst og bakgrunn som perifer, en pastell, vagt aksentuert bak den svært så aktive Årolilja. Det er, enten man liker det eller ei, tydelig at BB har villet holde dommedag over seg selv, og gå hardt inn på sin identifikasjon i Kristus. Dette er ikke helt «comme il faut» i Oslo, og vil kanskje stenge noen ikkekristne lesere ute, i og med den religiøse puritanisme som er Norge til del.

Årolilja går igjennom en såre vanlig prosess, bevisstheten om å være ikke elsket av foreldrene. «Der er et misfoster i enhver familie» sier et gammelt jødisk ordtak. Både prester og psykiatere kan bekrefte at der er tilfeller av manglende kjærlighet til et barn. Jeg synes at dette faktum bør kunne være til trøst for alle de mennesker som er i Åroliljas situasjon, og jeg synes det er bokens styr-

Brett Borgen.

ke, at Årolilja er kristen på tross av *Den fortapte sønn* i Bibelen. For Gud tar altså foreldrekjærligheten på alvor. Men HAN tar så meget på alvor, som menneskene ikke gjør. Kjærligheten foreksempel, mellom mann og kvinne, foreksempel, sist men ikke minst: Kjærligheten til Gud foreksempel.

Som leser må jeg si at jeg godt kan forstå et miljø som blir irritert på Årolilja, og ikke kan tolerere hennes utadvendte ivrige vidnesbyrdholdning. Hvem ville med hånden på hjertet synes det er allright at ens kristne datter sto foran Glassmagasinet og ropte: Kristus lever som aldri før! Selv mer urbane kristne foreldre, ville kanskje synes det ble litt for meget av det gode. Det jeg synes redder boken fra å bli selvmedlidende, er utleveringen av Årolilja, på godt og ondt, via dikt og prosa og underlige hendelser. Det som åpenbart redder Årolilja er bare NADEN, enskjønt jeg ikke finner det ordet en eneste gang i BB's bok. Kanskje hun på sin måte er blyg? Derimot finner jeg et bannord hist og pist, rødvin, og stor hengivelse til den elskede Bendik.

Så er da Årolilja Gud så hengiven at det beriker hennes forhold til mannen i hennes liv. Hun er synderinne og kanskje også litt madonna. Eller hun «forsikrer» seg gjennom venn-

skapet til nonnen Krestos Samra. «Kan ikke du gå sammen med meg på Carl Johan og gjøre fortauet hel- lig», spør Årolilja Krestos Samra et sted. Nonnen forteller Årolilja at «Du kunne vært meg og jeg deg».

Boken er et oppgjør med gehalten i Åroliljas trosforhold, og man undres noen ganger om BB kjører for hardt. Skal man ikke ta en dag ad gangen? Er det nødvendig med denne intensitet både i fortvilelsen og gleden? Det er tydeligvis nødvendig for Årolilja, mon hun ikke er en slags heltinne for BB? Et lite opportun heltinne i Våre dager, det er så, men BB streber tydeligvis mot Årolilja. Årolilja spør nesten aldri, men møter lidelse og glede som et lydig barn. Hun tar imot, og sukker noen ganger over at Gud til- tror henne krefter til å møte så mye, som for *henne* synes mer enn hun kan bære. Båten bærer også for Årolilja. Og tørt kan man kanskje konstatere at kan Årolilja kalles kristen så kan noen hver kalles kristen. De virkelige angrep i boken går på Kongens *lakeier*, og prester som slenger kirkedøren igjen foran nesen på Årolilja, og andre mennesker, litt på siden.

Helt nådeløs er BB overfor lakeiene. Kanskje hun en dag kan få så stor avstand til eget liv, at hun også kan finne et forsvar for lakeiene, som hun jo tross alt finner et slags forsvar for Årolilja. Eller . . . igjen kommer ordet NADE for meg. Det er vel også en smule nåde BB trenger fra sine lesere, om de skulle hoppe litt i stolen over språkbruken, i forbindelse med noe så livsviktig som et menneskes Kristusidentifikasjon. Aksepterer man BB's form, kanskje morer seg litt, og gråter litt . . . over seg selv, ja, da vil jeg anbefale boken som en beskrivelse av den kulturkollisjon som finner sted igjen og igjen mellom kris-

tendom og all mulig annen slags dom. De helt fornuftige bør ikke lese boken. Ei heller de som mener at alle skal mene som dem.

Som kristen finner jeg det interessant å blikke inn i en splittet personlighets trosliv og liv. Ofte føler jeg gjenkjennelse. Og jeg er faktisk blitt glad i Årolilja. Håper hun og alle mennesker klarer seg.

Brett Borgen/
Den fortapte datter
Ansgar forlag 79,
177 sider.

Brett Borgen

Valfarten . . .

(Forts. fra side 6)

står for. I hele juli måned arrangerer de en rekke konserter, kunstutstilling og foredrag.

Mandag skal vi feire messe i den 800 år gamle Byneset kirke, og de som er spreke til bens kan gå gjennom Bymarka tilbake til byen.

Parallelt med jubileumsprogrammet i Trondheim, arrangerer Unge Norske Katolikkers Forbund en pilgrims- vandring fra Tautra til Stiklestad, der alle møtes på Olavsdagen 29. juli.

1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Leppen - Bryggen 5 - Telefon (05) 21 14 82

BERGEN

EN KATOLSK FOLKEHØYSKOLE?

Den katolske folkehøyskole er et emne som har vært debattert utallige ganger i årenes løp i alle de nordiske katolske bispedømmer. Faktisk har man aldri kommet frem til et brukbart resultat selvom interessen for en eventuell katolsk folkehøyskole aldri har vært helt gravet ned i jorden. De praktiske tiltak man i årenes løp har kunnet stable på benene har vært nokså forsiktige, og har for en stor del innskrenket seg til mere eller mindre ambulante foredragsserier. Hvis man da ikke ser helt bort fra et tiltak i Danmark for noen år siden, hvor man forsøkte å engasjere seg med en ungdomshøyskole på et tidligere badhotell ved Kolding fjord. Forsøket falt ikke heldig ut, og skolen ble nedlagt.

Tanken om en romersk katolsk høyskole på grunnlag av de danske høyskoletradisjoner er altså ikke av ny dato. Faktisk skal man helt tilbake til omkring 1910, da den danske jødiske konvertitt, Mogens Ballin, begynte å holde en rekke folkelige foredragsserier i København som avsløring på en mere akademisk preget virksomhet utgått fra Academicum Catholicum allerede i 1905.

At Den katolske kirke skulle ha sin egen høyskole har for mange vært en ganske innlysende sak. De fleste andre kirkesamfunn av noen betydning i Norden og også andre, politiske såvel som folkelige bevegelser, har innsett den betydning som folkehøyskolen har og har hatt som et medium til å nå ut i de fjerneste kroker av det nordiske samfunn. Som sagt ble det ikke til noe videre stort prosjekt for Den katolske kirkes vedkommende, selvom tanken altså har vært levende. Årsakene har sikkert vært mange, ikke minst økonomiske. En av

de mest vesentlige sider ved en folkehøyskole av tradisjonell karakter er kanskje den at lærere og elever danner et bo-fellesskap, hvilket igjen innebærer at det må stables bygninger på benene. At dette ikke minst i nåtiden er en belastning som har avskrekket selv de barskeste idealister er vel forståelig. Dertil kommer vel ikke minst at tallet på katolikker i Norden jo er nokså beskjedent, og de forskjellige katolske miljøer har vært temmelig heterogene, samt at man rent lokalt fra tid til annen har drevet informasjonsvirksomhet på annen måte.

Så er det vel det å si at en høyskole er ikke bare en eller annen form for informasjonsvirksomhet. Den er en levende organisme eller burde i hvert fall være det der hvor høyskolen er best. Den er et fellesskap av mennesker som skaper et miljø, en atmosfære av ånd basert på de beste menneskelige kriterier: sannhet og frihet. Folkehøyskolebevegelsens skapere så at det i det enkelte menneske lå umåtelige ressurser som bare venter på å bli utnyttet. Og den beste måten man kunne frigjøre disse ressurser på mente man var å peke på de menneskelige idealer i historien og den menneskelige tradisjon. De områder det særlig ble lagt vekt på var fagene historie, morsmålet og sangen. Det var kjernen som knyttet Nordens folk sammen, mente man. At det mange steder er skjedd en forskyvning i tidens løp, er selvsagt.

Da N. F. S. Grundtvig i midten av forrige århundre fremkom med disse ideer var det ikke minst ut i fra de betraktninger, at man i Norden hadde særlige forutsetninger for å skape et fellesskap bygget på folkelig og historisk grunn. Nå er det vel ganske få som vil gå hen og kalle Grundtvig for katolikk, og selv ville han sikkert ha protestert sterkt hvis noen hadde gjort det. Men i virkeligheten så pekte Grundtvig i særdeleshet på den kulturarv som den katolske kirke i Norden både hadde skapt og også forvaltet, og som han faktisk mente var en meget viktig forutsetning for at for eksempel Den danske folkekirke i det hele tatt kunne eksistere etter 1536. Han var også sikker på at Den danske kirke var arvtageren av middelalderens kirke med dens lyse syn på både mennesket og menneskelivet.

Det var derfor en opplagt sak for folkehøyskolens første menn at en skole som skulle være det frie menneskes skole måtte være en skole som sto fast på det beste i kristendommen. For disse menn sto kristendommen som idealet på friheten fordi den var gledens religion og nettopp kristendommen var utviklingen av mennesket fra en uvitende berserk i hedenskaps mørke til et fritt og skapende individ med tro på sin egen fremtid og med ansvar for sine handlinger.

Og dette kunne bare historien og dialogen som den formet seg i språket og i sangen avstedkomme. Den kommunikasjon man her pekte på,

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

hadde derfor sitt grunnlag i et fellesskap av frie mennesker som samlet seg omkring det levende ord. Man vil derfor heller ikke undres over at der hvor høyskolene vokste opp i de første år (og det gjorde de som sopp!) der var det ikke lesning av bøker det dreiet seg om, for bøker var det de færreste som hadde råd til å skaffe seg. Og det var en helt uvesentlig sak for de første høyskolefolk. Det som betød noe var engasjementet i et emne. Og engasjement var det bare noe som kunne skapes gjennom personlighet og formidles gjennom personlighet. Derfor har man sett mange former for høyskoler i de litt over hundre år som dette begrep har eksistert. De enkleste sannsynligvis bare omkring en dagligstue — eller spisebord.

På bakgrunn av dette kan det kanskje synes litt merkelig at Den katolske kirke i Norden ikke for alvor har satset mere på en katolsk folkehøyskole.

Som sagt, årsakene kan ha vært mange. Spørsmålet er bare om flammen ikke skulle holdes ved like. Om det ikke nettopp ligger en oppgave her for de nordiske katolikker. Ressursene synes jo å være til stede, både med hensyn til elevmateriale, lærerkrefter og diverse bygninger. Med hensyn til det siste, så kan man jo peke på flere muligheter. Mariaholm i Norge, Johannesgården, m.v. i Sverige og Magleås i Danmark.

Ser man imidlertid på den utvikling som folkehøyskolen har gått igjennom i tidens løp, kommer man ikke utenom at visse formelle forhold slett ikke er så vesentlige når man skal bygge en høyskole. En høyskole består i første rekke av elever og lærere. Intet annet behøves. Det finnes visse bevegelser som har tatt konsekvensen av dette og skapt høyskoler som ikke er bundet til sted og rom, og som har administrasjonsformer hvor nettopp fellesskapet spiller den sentrale rolle. Så egentlig burde en slik sak som bygninger og lokaler ikke være den viktigste hindring for at en katolsk høyskole kan oppstå.

Så er det også noe som heter skolepolitikk i de nordiske land. Og den

Folkehøyskolen er et fellesskap av mennesker som står midt i en dialog.

er nokså forskjellig selvom den har en snert av den samme tendens, nemlig å underordne skoleverket og dermed også folkehøyskolen det statlig/kommunale skoleverk og system. Det er jo avgjort en fremmed tanke for høyskolebevegelsen. Grundtvig og høyskolefolk i det hele tatt ville vel ha dratt kraftig til felts mot betegnelser som for eksempel lektor, adjunkt og ikke minst rektor! Dette ligger helt fjernt fra de ideer som folkehøyskolen bygger på, likesom den mere eller mindre latente dirigering av fagkombinasjoner, papirer m.v. intet har å gjøre med de frie skoleformer som er en forutsetning for folkehøyskolen.

Har Den katolske kirke noe å hente i høyskolebevegelsen? Så avgjort! Grundtvig så rett da han postulerte: «Menneske først, og kristen så!» Den katolske kirke i Norden har kommet et godt stykke ut over indoktrineringsstadiet og de idealer som hovedsakelig konsentrerte seg om å vinne terreng for katolisismen i Norden. I dag er det snarere en oppgave å peke på mere sentrale sider i både kristendommen og i den menneskelige tilværelse. Man er også klar over og har i høy grad tatt konsekvensen av at

man ikke er alene om dette. Sannheten om livet er blitt en felles sak for enhver som tror på dets evige beståen. Det må derfor være en helt naturlig sak for Den katolske kirke her nettopp å peke på Grundtvigs ord. For innholdet i dem er faktisk helt identisk med katolske idealer både i fortiden og nåtiden. Og hvis det er slik at vi er blitt bragt et skritt videre ved å kunne peke på at vi har noe å gjøre i Norden sammen med andre som mener å se sin oppgave på en slik måte at det er sentralt å få mennesker i tale så må vi ta konsekvensen av det også på dette område. Å få mennesker i tale vil si å fortelle dem at det nettopp i mennesket med alt hva det innebærer er nedlagt muligheter til å frigjøre uante ressurser av åndelig art som gjør menneskelivet verdt å leve. Dette må da være en oppgave for en moderne kristen skole på folkehøyskolens grunn. Og det må da også være en oppgave for en katolsk skole i moderne tid.

Folkehøyskolen er basert på frihet, fellesskap og gjensidig menneskelig respekt. Det er et grunnlag som det tales mye om i dag uten at man har svært store muligheter for å kunne realisere dem. Det kunne være et in-

LITURGISK KALENDER

JULI

1. Ferial. Am. 3, 1-8; 4, 11-12. Mt. 8, 23-27.
2. Ferial. Am. 5, 14-15; 21-24. Mt. 8, 28-34.
3. **Thomas**, apostel. Efes. 2, 19-22. Joh. 20, 24-29.
4. Ferial eller Elisabeth av Portugal. Am. 8, 4-6.9-12. Mt. 9, 9-13.
5. Ferial eller Antonius Maria Zaccaria, prest, eller Jomfru Marias lørdagsmesse. Am. 9, 11-15. Mt. 9, 14-17.
6. **14. alm. søndag.** Jes. 66, 10-14c. Gal. 6, 14-18. Luk. 10, 1-12. 17-20 (eller 1-9). (Maria Goretti, jomfru og martyr feires ikke.)
7. Ferial. Hos. 2, 14.15-16.19-20. Mt. 9, 18-26.
8. Ferial. Hos. 8, 4-7.11-13. Mt. 9, 32-38.
9. Ferial. Hos. 10, 1-3.7-8.12. Mt. 10, 1-7.
10. Ferial. Hos. 11, 1b.3-4.8c-9. Mt. 10, 7-15.
11. Benedikt, abbed. Hos. 14, 2-10. Mt. 10, 16-23.
12. Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. Jes. 6, 1-8. Mt. 10, 24-33.
13. **15. alm. søndag.** 5. Mos. 30, 10-14. Kol. 1, 15-20. Luk. 10, 25-37. (Henrik feires ikke)
14. Ferial eller Camillus av Lellis, prest. Jes. 1, 11-17. Mt. 10, 34-11, 1.
15. Bonaventura, biskop og kirkelærer. Jes. 7, 1-9. Mt. 11, 20-24.
16. Ferial eller Jomfru Maria av Karmelberget. Jes. 10, 5-7.13-16. Mt. 11, 25-27. eller (til Jomfru Maria) Sak. 2, 10-13. Mt. 12, 46-50.
17. Ferial. Jes. 26, 7-9.12.16-19. Mt. 11, 28-30.
18. Ferial. Jes. 38, 1-6.21-22.7-8. Mt. 12, 1-8.
19. Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. Mika 2, 1-5. Mt. 12, 14-21.
20. **16. alm. søndag.** 1. Mos. 18, 1-10a. Kol. 1, 24-28. Luk. 10, 38-42.
21. Ferial eller Laurentius av Brindisium, prest og kirkelærer. Mika 6, 1-4.6-8. Mt. 12, 38-42.
22. Maria Magdalena. Salomos høysang 3, 1-4a eller 2. Kor. 5, 14-17. Joh. 20, 1.11-18.
23. Birgitta, nonne (påbudt memoria). Jer. 1, 1.4-10. Mt. 13, 1-9.
24. Ferial. Jer. 2, 1-3.7-8.12-13. Mt. 13, 10-17.
25. **Jakob**, apostel. 2. Kor. 4, 7-15. Mt. 20, 20-28.
26. Joakim og Anna, Jomfru Marias foreldre. Jer. 7, 1-11. Mt. 13, 24-30. eller Jesu Sirak 44, 1.10-15. Mt. 13, 16-17.
27. **Olav**, konge og martyr, Norges skytshelgen. 1. Mos. 18, 20-32. Kol. 2, 12-14. Luk. 11, 1-13.
28. Ferial. Jer. 13, 1-11. Mt. 13, 31-35.
29. Marta. 1. Joh. 4, 7-16. Joh. 11, 19-27 eller Luk. 10, 38-42.
30. Ferial eller Peter Krysologos, biskop og kirkelærer. Jer. 15, 10. 16-21. Mt. 13, 44-46.
31. Ignatius av Loyola, prest. Jer. 18, 1-6. Mt. 13, 47-53.

teressant tankeeksperiment å sette disse fullstendig menneskelige idealer inn i en helt moderne sammenheng. Videre peke på en større sammenheng som man kanskje i særlig grad her i Norden skulle ha forutsetninger for å kunne realisere. Det kunne pekes på en katolsk folkehøyskole på et interkonfesjonelt grunnlag. Der ville man virkelig kunne se Den kristne kirkes katolisitet i all sin virkelighet. Her ville man kunne dra nytte av det å oppleve hverandre i et virkelig samarbeide om felles mål og på felles vilkår.

En katolsk folkehøyskole i Norden. Kan den realiseres? Med den viten som i dag finnes om moderne høyskoleformer, ja! Vil den kunne ha noen betydning på lengere sikt og på bredere basis? Det vil den utvilsomt. Høyskoleideen har stått sin prøve på kristen grunn i over hundre år. Og Den katolske kirke i Norden holder nå på å få «et ansikt» som tyder på at det etterhvert er godtatt at katolisismen har hjemstavnrett også her hos oss. Man har forstått at katolisismen har noe å by på, og at den katolske tradisjon ikke bare er en intellektuell spesialforeteelse for de få, men i virkeligheten har noe å si folk flest. Katolisismen har på sin side også lært at den må stige en hel del ned fra «nådens kongetrone» og dele den umåtelige erfaring og kulturelle rikdom som den sanne katolisitet i virkeligheten innebærer med andre. Her gjelder det å strekke hånden frem til medmennesket, her gjelder det å danne mennesket. For bare mennesker som kjenner sitt ansvar som mennesker og sin egen verdi som personer har mulighet for å forvalte den arv som Vår Herre har pålagt sine skapninger.

Og det kunne en katolsk folkehøyskole i Norden være med på å realisere.

Svend Aage Rasmussen

Det er med dyp beklagelse jeg må meddele at Pater Theofanes Notenboom O.F.M. avgikk ved døden helt plutselig den 6. juni. Begravelsen fant sted tirsdag den 10. fra hans hjem i Nederland.

Pater Notenboom, som i år ville ha feiret sitt 50-års prestetillemelse (forøvrig her i Oslo), kom til Norge i 1933, ble sogneprest for St. Hallvard Menighet i 1934. I 1955 ble han kalt tilbake til Holland, hvor han inntil det siste var aktiv i sjelesorgen, i de senere år som prest ved et aldershjem. Jeg lyser fred over hans minne!

John W. Gran
Biskop

ÆGTESKABSKOLE OBLIGATORISK!

GUDSTJENESTER I HELGENE		Dialog messe	Høj- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i> Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.: sønd.: (eng)	19.00 9.30 19.00	— 11.00 —
<i>St. Hallvard kirke</i> , Frans'skanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Domin'kanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 21 23 55		9.00	11.00
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	lörd.: sønd.:	18.30 8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Chr'stiesgt. 16, tlf. 21 54 10	lörd.: sønd.:	19.00	11.00
<i>Vår Frue Kirke</i> , Helleveien	sønd.:	9.30	
<i>Florida kapell</i> , Nygaardsgt. 124		19.00	
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappellensgt. 1, tlf. 83 20 19	lörd.: sønd.:	18.00 8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Krestian V's pl. 1, tlf. 81 168		9.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvtgt. 113, tlf. 23 751	lörd.: sønd.:	18.00	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 23 195			11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vestertgt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lörd.: sønd.:	18.00	11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , We'demannsgate 3 A, tlf. 52 550	lörd.: sønd.:	18.00	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romer'skg. 1, tlf. 71 28 85		9.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038		—	17.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	lörd.:	18.00	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30 19.00	10.45
<i>Eikeli kirke</i> , Veståsen 20, tlf. 24 25 69		9.15	10.30
STAVANGER: <i>St. Svithaus kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	lörd.: sønd.:	17.00 8.30 9.30	11.00
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandef'ordsgt. 1, tlf. 11 949			11.00
VOSS: <i>St. Olavs kapell</i> Finne, tlf. 12 510			Efter avtale
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> Prinsensgt. 2a2 B'skopen og prestegården, tlf. 21 214		8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779			11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eytens sykeheim</i> , Jernbanegt. 29			11.00
MOLDE: <i>St. Sanniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467			11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Norvesund, tlf. 37 558	lörd.: sønd.:	17.00 8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Stor- gt. 94. Sogneprestens tlf. 84 277	lörd.: sønd.:	18.00	11.00
<i>St. Elisabethsøstrene</i> , Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.:	8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447		19.00	11.00
HARSTAD: <i>St. Sanniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501	lörd.: sønd.:	15.00	10.30
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> , Håre'sgt. 82			18.30
SELFORS: <i>Vår Frelser's kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072			Efter avtale

Gudstjenestene i Trondheim i sommer.
Messe hver søndag kl. 9.00 og kl. 11.00.

Vatikanradioens udsendelser på
NORSK/dansk er hver mandag
kl. 20.15 norsk sommertid
og høres best på 31 og 25 m
kortbølge eller 9645 henholdsvis
11715 kz.

Baltimore (NC) — 25. oktober 79
udsendte ærkebispedømmet Baltimore
en lille pjece »Marriage in the Lord«
(Ægteskab i Herren). En komité har
arbejdet i fire år på denne pjece, der
beskriver de nye regler for indgåelse
af ægteskab i ærkebispedømmet, bl.a.
må et par, der ønsker at blive gift,
regne med mindst seks måneders for-
beredelse, inden de kan modtage ægte-
skabets sakramente.

Pjecen, der er på 12 sider, udsen-
dtes til alle sogne i løbet af december,
og de regler, der trådte i kraft 1. ja-
nuar 1980, »formaliserer egentlig kun
en praksis, der langsomt er vokset
frem i ærkebispedømmet«, siger kans-
leren, p. G. Michael Schlepner, der
også kalder dokumentet for et »pas-
toralt redskab«, der skal hjælpe både
parrene og præsterne.

Blandt de vigtigste krav, der stil-
les til et par, der ønsker at indgå
ægteskab, er, at de henvender sig til
den præst eller diakon, de ønsker skal
ægtevie dem, mindst seks måneder
inden det påtænkte bryllup, og de skal
derpå deltage i visse formelle ægte-
skabs forberedelseskurser, weekends
eller lignende.

Det vigtigste

P. Schlepner gør opmærksom på,
at denne officielle ægteskabsforbere-
delse naturligvis forudsætter, at par-
ret også på anden vis har forberedt
sig til ægteskabet. Men man vil ved
denne nye ordning gerne forhindre,
at kirken, som det så ofte er tilfæl-
det, er det sidste sted, de vordende
ægtefæller henvender sig, efter at
bryllupsmiddag, bryllupskage, o.l. for
længst er bestilt. De nye regler skal
gøre parret opmærksom på, hvad der
er det vigtigste ved et bryllup, og at
det ikke er alle de ydre detaljer —

selv om de naturligvis også kan være
festlige.

Det er bl.a. bekymringen over de
senere års høje skilsmisseprocent, der
har fået kirken til at udforme et for-
beredelsesprogram, som skal gå forud
for modtagelsen af ægteskabets sa-
kramente. P. Schlepner siger i denne
forbindelse, at det ikke kun er de re-
ligiøse aspekter, man vil gøre parret
opmærksom på: man vil også hjælpe
dem til at overveje, om de rent men-
neskeligt passer sammen og er i
stand til at dele både de åndelige og
de fysiske sider af livet.

Usunde motiver

Ægteskabet kan under visse om-
stændigheder udsættes, hvis parret
nægtet at deltage i ægteskabsforbe-
redelsen, hvis de er under 21 år eller
udviser manglende modenhed til at
indgå ægteskab, hvis de tilsyneladen-
de kun vil giftes, fordi de er under
et ydre pres, f.eks. p.g. af en førægte-
skabelig graviditet, eller hvis en af
forældrene eller en formynder ind-
giver skriftlig protest.

Udsættelsen er ikke tænkt som en
straf, siger P. Schlepner. Han under-
streger bestandigt, at præsten i så-
danne tilfælde ikke optræder som
dommer, men blot skal hjælpe parret
til at opdage usunde motiver til ægte-
skabet.

Pjecen skal udleveres til alle, der
planlægger ægteskab. Foruden at for-
klare kirkens syn på det sakramen-
tale ægteskab, som den opfatter som
livslangt og forpligtende, berører pje-
cen også problemer som blandede
ægteskaber, tidligere ægteskaber o.l.
Hvis parret møder særlige vanskelig-
heder p.g. af de nye regler, anviser
pjeceen også, hvilke appelmuligheder,
man i så fald har.

Katolsk Orientering

Møte for skandinaviske prestestuderende

Det er for tiden ca 25 menn som studerer teologi med sikte på prestegjerningen i Norden, og halvparten møttes nylig i Osnabrück til PSP-møte. Det har hittil vært arrangert to slike møter pr. år: Et i Nord-Tyskland om våren, og et i Sør-Tyskland om høsten. Forskjellige tyske Ansgarswerke dekker utgiftene.

På møtet i Osnabrück ble det besluttet å forsøke å legge noen av PSP-møtene til Norden i fremtiden, og man tar sikte på Reykjavik sommeren 1981 i første omgang. PSP-kretsen skal utvides til også å inkludere unge kvinner som forbereder seg til virke i Norden som søstre eller nonner.

PSP skal også engasjere seg for å spre informasjon om kirkelige kall. Et bidrag som tenkes brukt i svenske arbeidsmarkedsbrosjyrer, som deles ut til gymaniaster, er så godt som klar. Dessuten forberedes i samarbeid med skandinaviske ordener en informasjonsbrosjyre om forskjellige kirkelige kall, som er tenkt spredt gjennom kirkens institusjoner i de fem nordiske land. Dette prosjektet er betydelig mer omfattende, men man tar foreløpig sikte på å være ferdig men den til våren 1981.

CT

CHILES PRESSE ANGRIPER KIRKEN

De chilenske biskoper har nylig beklaget seg over en bredt anlagt kampanje mot den katolske kirke i den chilenske presse. Angrepene er særlig rettet mot Santiagos kardinal Silva Henriquez, som anklages for å konspirere mot general Pinochet.

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

ØNSKER DE Å BRUKE FERIEEN TIL Å LESE DET DE IKKE HAR TID TIL ELLER RO TIL Å LESE ELLERS I ÅRET, ELLER Å LYTTE TIL GOD MUSIKK? KOM INNOM OSS OG SE VÅRT UTVALG I BØKER, PLATER OG KASSETTER.

Hvis De ikke har tid å komme inn så SKRIV TIL OSS, VI SENDER.

NB! Forretningen er stengt i tiden: 8.7.—2.8.
Åpningstid: 2.8.—18.8.: 10—14.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. (02) 20 72 48.

Åpent kl. 9—16, lørdager 9—13.

CHILES BISKOPER MOT UNNTAKSTILSTANDEN

Den chilenske bispekonferanse har i et kommunike krevd opphevelse av unntakstilstanden i Chile, som har vært i kraft siden 1973. Biskopene protesterte mot juntaens forlengelse av unntakstilstanden med seks måneder, og sa at unntaket ikke må bli regelen. Dessuten gikk de inn for en «omfattende informasjonsfrihet», fremfor alt for å kunne åpne for en diskusjon rundt juntaens utkast til ny forfatning.

KNA

NYE PROSESSER MOT KRISTNE I SOVJETUNIONEN

I løpet av april er tre ledere for de såkalte ortodokse ungdomsseminarer stilt for retten. To av dem, Vladimir Burtsev og Viktor Popkov, er dømt til 18 måneders arbeidsleir p.g.a. angivelig bedrageri. I Leningrad er lederen for ungdomsseminaret der, Vladimir Poresj, nylig stilt for retten anklaget for anti-sovjetisk agitasjon og propaganda.

Andre rettssaker skal være under forberedelse. Leder og grunnlegger for de ortodokse seminarer i Moskva, Alexander Ogorodnikov, er transportert til Kalinin for å stilles for retten der, også anklaget for anti-sovjetisk virksomhet.

Rettssaker mot de arresterte ortodokse prester Dimitri Dudko og Gleb Jakunin og mot legmannen Viktor Kapitanjuk, en av Jakunins venner, er også under forberedelse.

Følgelsen av adventistene går også videre. Særlig rammet er de i Ukraina og i Samarkand. De siste ukene er husundersøkelser foretatt hos mer enn 200 adventister, og mye av deres religiøse litteratur og annet beslaglagt. Ifølge rapporter Keston College i London har mottatt, sitter i det minste 36 adventister i varetekt.

KOMMUNISTVENNLIGE PRESTER MØTTES I PRAHA

Den tsjekkosllovakiske kommunistvennlige prestebevegelse «Pacem in Terris» møttes nylig i Praha i forbindelse med 30-årsdagen for bevegelsen. «Pacem in Terris»-medlemmene er i praksis de geistlige som av en eller annen grunn støtter det kommunistiske regime. Noen av prestene er vel bortimot kommunister, andre er presset med, og atter andre er med fordi bevegelsens møter tross alt er den eneste anledning de har til å treffe et større antall av sine kolleger. Foreningens medlemmer er meget gamle — den yngre klerus og de prestestuderende holder seg på god avstand fra den. Så regimets politikk om «Pacem in Terris» som en slags trojansk hest innen kirken har ikke ført frem i så stor grad som de hadde ventet og håpet. Bevegelsens medlemmer innehar dog endel nøkkelposisjoner, bl.a. i kirkens administrasjon (ingen residerende biskoper er med) og i den sterkt reduserte katolske presse.

KNA

St. Olav brakte i siste nummer en meddelelse fra KNA om de nordiske biskopers ankomst til Augsburg-festlighetene. Biskop Gran meddeler imidlertid at det dreier seg om et møte mellom den nordiske bispekonferanses formann og de to visepresidenter. Den neste bispekonferanse finner sted i november.

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio- og Utstyrsforretning

TORNØEGARDEN - BERGEN

TAIWAN-KIRKER UENIGE OM POLIITISK TILSTRAMMING

GENEVE (lwi): Lutheranere og presbyterianere på Taiwan har havnet på hver sin side i synet på myndighetenes strammere politikk overfor grupper som vil styrke stillingen for øyas opprinnelige befolkning. De syv lutherske kirkene på Taiwan har sendt et brev til president Chiang der de støtter regjeringens «lovlige tiltak for å undertrykke noen få, ulovlige 'Fritt Taiwan'-elementer som forstyrrer samfunnslivet». Presbyterianerne har beklaget tilstrammingen, som førte til at flere av deres medlemmer ble arrestert nylig.

Dette speiler at Taiwans 20.000 lutheranere hovedsakelig er kinesere som flyktet fra Kina da kommunistene overtok der i 1948, mens de 200.000 presbyterianere først og fremst tilhører den taiwanesiske delen av befolkningen. Selvom taiwaneserne utgjør 88 prosent av befolkningen, kontrollerer de 12 prosentene kinesere over 90 prosent av plassene i landets styrende organer.

Det som fikk myndighetene til å reagere ser ut til å være et møte i Kaoshiung 10. desember i fjor, i forbindelse med Verdens menneskerettsdag. Møtet endte i et sammenstøt der 100 politifolk ble såret. Sammenstøtet ble provosert fram av en gruppe uidentifiserte personer.

— Siden da har 61 mennesker blitt arrestert; det bekymringsfulle er at ingen av dem som angrep politiet i desember er blant de arresterte, sier generalsekretæren for Verdensalliansen av reformerte kirker, pastor Edmond Perret. Han var nylig på Taiwan for å undersøke forholdene etter tilstrammingen. — De 61 fangenes skjebne må ikke bli offer for likegyldigheten; offentlig opinion må reagere og innta et klart standpunkt til myndighetenes linje, enten denne nå betegnes som moderat eller hard, sier gen.sekr. Edmond Perret.

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STALARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Wesselsgt. 3 (indre gård) - Oslo 1
Telefon
(02) 33 36 24 Telegr.adr.:
33 55 25 Rustfriknut

BEGRAVELSESBYRÅET

TS Jacobsen a/s

Ullevålsvn. 1

TELEFON * 20 79 05

Alltid telefonvakt

Vi kommer i konferanse

Ordner alt

Egen parkeringsplass

Katolske problemer

Mens de protestantiske kristne i Kina nå er i ferd med å forberede en ny kirke-struktur, gjenstår det ennå problemer for deres romersk-katolske brødre og søstre. Dette skyldes Den katolske kirkes stramme oppbygging, der ingen biskop eller prest kan vigsles uten Vatikanets samtykke.

Kontakten mellom Vatikanet og Den romersk-katolske kirke i Kina har nå vært brutt i innpå 30 år. Følgelig finnes det mange «ulovlig» vigslende biskoper og prester. I løpet av det siste året har flere framstående representanter for Den katolske kirke besøkt Kina. Hvor langt man er kommet i retning av å gjenoppta forbindelsen med Vatikanet er ikke kjent.

Ferskest tilbake fra Kina er Jesuittordenens Kina-ekspert, pater Michael Clou Liteh. Han har nylig vært i landet i flere uker. Tidligere i vår var kardinalene av Marseille og Wien, Roger Etchegaray og Franz König, på lengre besøk i landet, uavhengig av hverandre. Foreløpig er bare de mer turistpregede delene av reisene deres kjent. Det franske katolske magasinet ICI mener å vite at de to kardinalene bare møtte kinesiske katolikker i mer offisielle

sammenhenger. De to kardinalene måtte dessuten vokte seg for å gi noenslags faktisk godkjennelse av bispekollegaer som er vigslt uten Vatikanets samtykke.

I tillegg til disse embetsproblemerne, kommer at Vatikanet har normale forbindelser med Den romersk-katolske kirke på Taiwan. Med andre ord er paven oppe i en kirkelig parallell til den USA nylig var i: valget mellom å være venner med Republikken Kina (Taiwan) eller Folkerepublikken Kina.

Alvorligst er likevel at de mange tegnene på religiøst tøvær i Kina det siste året ikke er helet historien. Fortsatt sitter de katolske biskopene av Shanghai og Kanton og mellom 90 og 120 medlemmer av katolske ordener i fengsler og arbeidsleire, og har gjort det siden midt på femtitallet.

Kirkens Informasjonstjeneste

Eches Farrehandel

NYGARDSGT. 19

FORBIKRINGSAKTIEBELSKAPET **VESTA** LYSFORSIKRINGSBELSKAPET **HYGEA**

MED TANKE PA FREMTIDEN

Internasjonalt Katolsk Esperantoforbund

I nesten 2000 år har latinen vært brukt i Den katolske kirke både som liturgisk språk og til kommunikasjon innenfor Kirken. Nå er nasjonale språk tatt i bruk i liturgien, ved siden av latinen. Begeistring for de nasjonale språk var så stor, at latinen ble skjøvet til side og raskt gikk ut av bruk.

Som kommunikasjonsmiddel fikk latinen vansker allerede før den ble skjøvet ut fra liturgien. I dagens galopperende verden kan man ikke ofre mange års studium på bare latin, ferdighetene i språket blir derfor stadig dårligere. Så i dag benytter man seg bare delvis av latin, delvis av nasjonale språk. Det går nesten bedre enn man kunne vente, men som permanent ordning er det ikke brukbart. Der må være et felles språk innenfor Kirken.

Engelsk er det språk som i dag brukes mest internasjonalt, også i den katolske verden. Men det er bare en liten prosent av katolikkene som har engelsk som morsmål. De fleste må lære det som et fremmed språk. Et alternativ er flere språk.

Flerspråklighet er ingen god løsning, slett ikke for Kirken. Mange nasjoner må allikevel bruke språk som er fremmede for dem.

Flerspråklighet kunne dessuten føre til sprengning av Kirken, især hvis språkgrensene følges av andre, f.eks. kulturelle og politiske grenser. Det har skjedd før.

Internasjonal Katolsk Esperanto Forbund (IKUE) mener at esperanto ville være det beste alternativ, og på sitt symposium i Niepokalanow ved Warsawa i Polen i oktober 1974, ble hovedlinjene for dette arbeid trukket opp.

Man skal arbeide for undervisning i esperanto ved presteseminarer for at prestene i fremtiden kan bruke språket internasjonalt.

De prester som allerede behersker språket skal der det er mulig og hen-

siktsmessig, opprette esperantomiljøer i sine sogn. Bl.a. ved å ha regelmessige messer på esperanto. Høsten 1974 var det 8 slike steder i Polen. Høsten 1975 ble det sunget høymesse i Peterskirken på esperanto.

Andre prester kan informeres og trekkes inn.

Vatikanet skal alltid holdes underrettet om arbeidet og anmodes om støtte.

36. IKUE-kongress ble holdt i Roma i august 1975. (Les «En kongress i Roma», St. Olav nr. 20 1975.) Den ga følelse av samhold og styrke. Det ble lagt merke til vår eksistens. Og som en av kongressens frukter kan man notere at fra januar 1976 sender Radio Vaticana også på esperanto. Det må vel innrømmes at Radio Vaticana begrunnet sitt skritt i den retning med «de mange brev de fikk — også fra ikke-katolikker — fra hele verden».

Av stor betydning for vår informasjonstjeneste innenfor Kirken er en bok av Georgo Korytkowski: «Ekumenismo kaj internacilingva problemo», med forkortet oversettelse på engelsk. Fransiskanerpateren Albino Ciccanti, fra Rimini, reiser verden rundt etter ordre fra sine overordnede og sprer viten om esperanto blant katolikker, og om Kirken blant ikke-katolikker.

IKUEs arbeid er utpreget økumenisk. Vi har felles kongresser med andre kristne. Vi utgir skrifter og bøker i fellesskap. Internasjonal Forening av Biblister og Orientalister (IABO) utgir et vakkert tidsskrift «Biblia Revuo» med bidrag fra flere religioner og mange nasjoner. Økumenisk er også helseprosjektet «Esperantister gir håp til de lidende» kalt E3. Det samarbeider med Carosi og har som spesiell oppgave å gi hjelp til de trakomrammede. Internasjonal Katolsk Informasjonssenter (IKI) i Tilburg i Holland sørger først og fremst for oversettelser av dokumen-

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 69 06

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

ter fra Roma. De utgir tidsskriftet «Vojo Vero Vivo» (veien, sannheten, livet).

IKUE (og esperanto ellers) er meget populært i de sosialistiske land fordi det er lettere for esperantister å stifte kontakter med utenverdenen enn for ikke esperantister. Også esperantolitteraturen trenger lettere gjennom de forskjellige tepper enn litteratur forøvrig.

Esperanto innenfor Kirken vil bedre kontakten, og med det bedre samholdet blant våre troende, det vil også fremme utveksling av tanker og ideer. Men først og fremst vil det hjelpe dem som i små, isolerte samfunn eller under vanskelige regimer kjemper for sin tro og overbevisning og ofte føler seg isolerte og forlatt av andre.

Karitativt arbeid både i Kirkens regi og ellers kan bli mer effektivt (les: «Er Verdens Helseorganisasjon syk?», St. Olav nr. 4 1976) hvis man hadde et internasjonalt språk. Det samme gjelder misjonsarbeid og mange andre internasjonale virksomheter.

Her hjemme ville mer offisiell innsats fra katolikkens side gi esperanto større prestisje og samtidig gjøre Kirken mer kjent. I ungdomsarbeidet kan esperanto bli både en skattet hobby og samtidig åpne veien til kontakter med fremmede land og kulturer. I Tsjekkoslovakia, Polen, Jugoslavia, Ungarn og andre land er det tusener av ungdommer som skriver til oss og ber om brevvenner.

Den antakelig beste måte å gjøre dette på ville være å velge representanter fra prestekollegiet i de forskjellige bispedømmer, søsterkongregasjonene, legmannsrådet og ungdomsorganisasjonen for å sette seg inn i saken og tilråde eller fraråde aktiv innsats fra Kirkens side.

Stefan Murak

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Glads vel 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

Patro nia, kiuestas en la cielo.
Sanktigata estu wia nomo. Venu
via regno. Farigu via volo, kiel
en la cielo, tiel ankaŭ sur la tero.
Nian panon ciutagan donu al ni
hodiaŭ. Kaj pardonu al ni niajn
suldojn, kiel ankaŭ ni pardo
nasal niai sultantoj. Kaj ne kon-
duku nin en tenton. Sed liberi-
gunin de la malbono.

Amen.

PRESTER SKAL IKKE BEDRIVE POLITIKK

Vatikanet har nylig innskjerpet kirkens forbud mot at prester engasjerer seg i partipolitikk. To prester i USA* og en i Italia har nylig fått beskjed — enten fra Roma, eller fra sin biskop — om å trekke seg tilbake fra politikken.

Få katolske prester er direkte med i partipolitikk. I Spania har et antall prester engasjert seg, særlig for sosialistene, og i Nicaragua er to prester ministre i regjeringen.

* Kongressmedlemmet Robert Drinan SJ er den ene.

Biskoper krever offentliggjøring av undersøkelsesresultater av mordetterforskning i El Salvador

Etterforskningen av mordet på erkebiskop Oscar Romero i mars, går langsomt — spesielt etter at etterforskningslederen nylig flyktet fra El Salvador etter to attentatsforsøk. Til et kriminologisk tidsskrift i Venezuela antydet han at Romeros drapsmann handlet på oppdrag fra to tidligere offiserer i den salvadorianske nasjonalgarde — major Roberto d'Aguissón i sikkerhetstjenesten og general Jose Alberto Medrano, grunnlegger av den paramilitære organisasjon ORDEN.

En delegasjon salvadorianske biskoper har deretter forsøkt å få offentliggjort de foreløpige undersøkelsesresultater, men uten hell.

«JESUITTER GERILJALEDERE» I EL SALVADOR

Tre salvadorianske jesuittprester er blitt blinket ut som ledere for venstregeriljaen i landet av politikeren og majoreren Roberto d'Aublisson. Den kjente teolog John Sobrino er en av de tre, en annen er det katolske universitets rektor, pater Ignacio Ellacuria.

POLITISK PRESS I BRASIL

Guvernøren i staten Sao Paulo i Brasil har krevd at alle institusjoner som mottar økonomisk støtte fra det offentlige må slutte seg til regjeringspartiet. Dersom de nekter, blir de offentlige tilskudd redusert. De katolske sosiale institusjoner har vegret seg, med det resultat at et av de viktigste, Kolpingorganisasjonen, har fått lavere tilskudd. Lignende press mot institusjoner har foreløpig ikke forekommet i andre brasilianske delstater.

PRESTER UTVIST — BREV TIL PAVEN FORARGET MYNDIGHETENE

To spanske prester er blitt utvist fra Burundi, etter å ha arbeidet i landet i fem år. De hadde motarbeidet de lokale myndigheters planer om å omgjøre deres sogns snekkerverksted til skole for privilegertes barn. Vel så avgjørende var også et brev de hadde sendt til paven, der de realistisk hadde skildret situasjonen i landet. Watussienes undertrykkelse av wahuatnene fortsetter, slo prestene fast. Brevet ble fanget opp av sensuren, og myndighetene siterte fra det i utvisnings-dekretet.

Burundi er ca. 60 % katolsk. I de senere år har myndighetene systematisk motarbeidet kirkens skolevirksomhet. I juni 1979 ble 53 katolske misjonærer utvist; angivelig for å ha konspirert med Tanzania og wahuu-stammen mot regimet.

1200 DREPT I ÅR I EL SALVADOR

1200 mennesker er drept av høyre- og venstre-ekstremistiske terrorister i El Salvador hittil i år, påpekte nylig erkebiskop Arturo Rivera y Dumas, biskop i Santiago Maria og midlertidig leder av myrdede erkebiskop Romeros bispedømme i San Salvador. Rivera fordømte samtidig en okkupasjon av katedralen i hovedstaden — katedralen får ikke brukes i politiske aksjoner av den art. Samtidig protesterte Rivera mot armeens brutale rasering av landarbeideres hjem under en militærøvelse nylig.

GRUNNKURS FOR RELIGIONSLÆRERE

De to siste årene har det vært holdt kurs for legfolk som kan tenke seg å hjelpe til med religionsundervisning for barn og ungdom, eller som vil være ledere på weekends, leire osv. Kursene har hittil vært holdt i Porsgrunn, Fredrikstad, St. Hallvard, St. Olav og Asker & Bærum. Dessuten er det i gang en gruppe i Kristiansand og en på Kolbotn. Disse to siste gruppene har valgt å ta kurset over to år. Ellers har kurset gått over ett skoleår.

På kurset tar man opp en del emner innen teologien, som bibelforskning, sakramentene og en del moralteologi. Dessuten får deltagerne en innføring i elementær psykologi, spesielt religionspsykologi. Metodikk og litt praktisk øvelse hører også med til kursopplegget.

Vi regner med å sette i gang iallfall én gruppe i Oslo til høsten. Denne gruppen vil holde til sentralt i Oslo, sannsynligvis i Akersveien, men det er ikke helt avgjort ennå.

Det er allerede noen som har vist interesse for et nytt kurs i Oslo-området. Disse er vesentlig ungdommer, men vi vil også gjerne ha med «voksne» mennesker. Imidlertid skal man være klar over at kurset fordrer en del hjemmearbeid for at man skal få fullt utbytte av det, så deltagerne må være forberedt på å ofre noen tid utenom selve kurskveldene og weekendene.

Kurset har hittil vært holdt som aftenkurs, med 16 kurskvelder a 3 timer og 2 weekender fra fredag til søndag. Hvis det er interesse for det, er det mulig at man kan legge opp flere weekender og sløyfe noen kurskvelder.

Vi ber om å få påmelding snarest til Det Kateketiske Senter i Akersvn. 5, Oslo 1.

Oppgi navn - adresse - postnummer - poststed samt fødselsår og yrke.

KATEDRALEN I N'DJAMENA ØDELAGT

Under borgerkrigen i Tsjad er den katolske katedral i hovedstaden N'Djamena helt nedbrent etter at den ble rammet av en fosforgranat.

Fra legmannsrådets arbeidsdag

Tore Egeberg, som på møte i LR den 24/3 redegjorde for synspunkter fra en gruppe separerte/skilte/gjengifte katolikker, har meddelt at gruppen er interessert i å holde et åpent møte/seminar der man vil informere og prøve å skape større forståelse for problemet. Man ønsker å inspirere til aktiv holdningsendring på menighetsplan. Legmannsrådet mente at et slikt møte burde holdes uavhengig av LR's Mariaholm-møter, og helst i Oslo, med Egeberg-gruppen som arrangør. LR vil i så fall oppfordre til deltakelse fra flest mulig. Legmannsrådets formann skal ta saken opp med biskopen.

EDVARSDEN & NORHEIM A/S

Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 13 056

FREDRIKSTAD

Kristen filmforståelse . . . Spellet om . . .

(Forts. fra s. 24)

men som attpå til er nødvendige for å holde balansen. Her er vi inne på en pussighet i vår vestlige kultur: Det er bare vår del av menneskeheten som så ensidig legger vekt på forstands-idealet. I de fleste andre sivilisasjoner er forståelsen av en ting bare halve opplevelsen. Stemningen og det følelsesbetonte, det ikke-verbale, teller vel så meget. Kanskje er det nettopp det verbale ved vår kultur som har ført til denne begrensningen av vårt opplevelsesideal. Går vi tusen år tilbake, finner vi bl.a. i kirkene en bevisst prioritering av andre kommunikasjonsformer. Bilder, ritualer, musikk og mystikk erstatter ordet, og gjorde den religiøse opplevelsen til en helhet der flere deler enn bare fornuften var representert.

Det Luther egentlig gjorde, ved å proklamere «Ordet alene», var å forkaste hele vår religiøse kultur, og trekke skarpe skiller mellom det som vi forstår og det som vi kun skal tro på. Den nye økonomiske strukturen, kapitalismen hjalp til, med det behov som oppstod for å måle, vurdere og gruppere gjenstandene rundt oss.

Mitt syn er enkelt nok: Jeg tror vi har mistet meget ved ensidig å ha lagt vekten på det som kan utsies, det fornuftige. Jeg tror hele det fornuftsideal vår kultur bygger på er med på å hemme oss. Dette gjelder ikke minst i kristen sammenheng.

Nettopp fordi jeg tror fornuftsidealet har gjort vår kultur fattigere, ønsker jeg i alle fall ikke å støtte opp om dette idealet mer enn nødvendig. Det er dessverre umulig i en anmeldelse å fremstille hele registeret av opplevelser. Ofte må anmelderen nøye seg med å fremstille den fornuftsbetonte opplevelsen. Det er langt fra godt nok, men kan forhåpentlig gi en idé om den aktuelle films innhold. Hvis vi også skal begrense fornuften, til i dette tilfelle kun å omfatte kristen forståelse, så skjønner jeg ikke lenger hva som skulle være meningen med å omtale filmer.

Christian Boe Astrup

(Forts. fra s. 4)

stemme, menneskers personlige ansvar overfor denne frihet. Og det som fremheves så sterkt her er jo dette, at det kostet noe, det kostet noe for dem som var implisert. La så være at dette skuespill er lagt i munnen på ville nordiske berserker, hvis moralske habitus man tydelig kan sette en finger på. Det som her understrekes er viljen til å møte utfordringen i det nye og om nødvendig ofre seg for den. Det var det som skapte historie, hva enten det er klare facts eller . . . «Det der er ikkje sant.»

Så går «Spellet om Heilag Olav» nok engang over scenen på Stiklestad. Anledningen er nokså særlig nettopp i år og gjestene fra både nær og fjern blir forhåpentlig mange. Men om man ikke når så langt som til slagplassen hvor Olav Haraldssons blod ble utgydt, så går både beretningenes og legendenes tråder og såmen også ryktenes ut i fra Stiklestad som ringer i vannet, at selv om man stopper i trøndernes by Trondheim kan man ikke unngå å bli betatt av det.

Svend Aage Rasmussen

Veien til . . .

(Forts. fra s. 8)

hvert år hadde vært med på minst 40 dagers manuelt arbeide, hvilket i hans tilfelle innebar sammen med andre å grave grøfter så vannforsyningen til rismarkene ble lettere å administrere. Hver dag måtte han i en slik periode gå 20 km til fots og passere et minefelt i et skogholt for å komme fra og til sin arbeidsplass. Dette var en del

av prisen han måtte betale for å oppnå myndighetenes tillatelse til å bli prest.

I den følgende tid måtte han melde seg til politiet en gang om måneden og det endte med at han uten forklaringer på nokså brutal måte ble satt i fengsel fordi han ønsket å bli katolsk prest og derfor ikke var verdig til å være borger av Vietnam!

Etter å ha bli løslatt ble han klar over at han og hans familie ikke uten risiko kunne forbli i landet og det lyktes illegalt å kontakte en som for 6000 dollars konstant ville ta ham med til familien i USA. — Det var hans livs sjanse!

Han tok avskjed med sine foreldre jule-natt 1978 og sammen med 157 mennesker seilte den tungtlastede båt rundt på havet dag og natt, tre ganger angrepet av pirater på åpent hav. — Den 8. januar kom de til en flyktningeleir, hvor det fantes en vietnamesisk menighet med 500 troende under ledelse av en prest. Og her fikk Paul Chieu rik leilighet til å øve sitt apostolat i det det var ikke mindre enn 6000 mennesker i leiren. — Han ble der i syv måneder.

Den 15. august 1979 lyktes det endelig å komme til Frankrike, hvor han ble tatt først i Paris, senere i det pastoral-teologiske senter i Beaugency i nærheten av Orleans, hvor han endelig kunne fullføre sin utdanning.

DET RELIGIØSE LIV HARDT PRESSET I MOCAMBIQUE

Deltagelsen ved gudstjenester o.l. er gått tilbake med ca. 80 % i Mocambique, går det fram av en rapport lagt fram for den katolske bispekonferanse i Sør-Afrika. For å forbedre kirkens situasjon, vil nå kirken i Sør-Afrika arbeide blant de ca. 150.000 gjestearbeidere fra Mocambique som er hos dem, og utdanne kateketer o.l. På grunn av det kommunistiske regime i Mocambique er slik opplæring så godt som umulig der.

KNA

Den nordiske valfart til Lourdes

22. til 29. august 1980

8 dages flyrejse med full pension

Pris: Kastrup/Lourdes tur-retur, på hotel d.kr. 2750,—

Særpris for syge og handicappede,

på «Accueil Ste Bernadette» d.kr. 1875,—

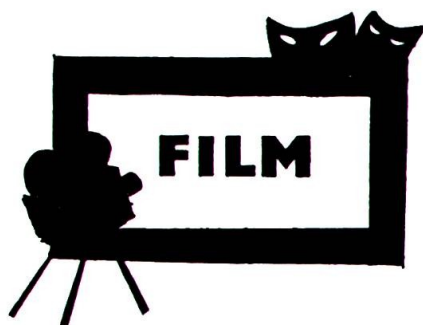
Valfartspræst: Pater Per Waagø, O.M.I.

Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser:

VALFARTSKOMITEEN, Barsehøj 25, DK. 2900 HELLERUP.

Kristen filmforståelse?

Fra tid til annen dukker følgende problemstilling opp: St. Olav er et tidsskrift med klart religiøse interesser. Er det ikke da rimelig at også dekingen av kulturstoffet bærer preg av dette, bl.a. ved at f.eks. filmanmeldelsene blir skrevet med et «kristent fortegn? Altså bør spørsmålet ikke være hvordan vi opplever en film, men hvordan vi kristne opplever en film.

Undertegnede har intet til overs for en slik måte å forstå film på. Jeg synes selve språket er en begrensning som ensidig fremelsker formidlingen av den fornuftige siden av opplevelsen. Stemninger og følelser, som ofte er en like stor del av opplevelsen, er det vanskeligere å få frem i en film-omtale. Selv om en anmelder på et helt fritt grunnlag, vil man derfor likevel slite med den begrensning språket gir. Å anmelde film på kristent grunnlag innebærer at vi, etter å ha innskrenket opplevelsen som formidles til å være av fornuftsmessig karakter, foretar en ytterligere begrensning, denne gang av fornuften, slik at denne blir av kristen karakter. Altså: Vi starter med en fullstendig opplevelse, som innebærer både stemninger og fornuftige konklusjoner. Ved formidling av denne opplevelsen

mister man det meste av stemningsinnholdet, hvis man selv ikke er dikter. Tilbake står fornuften. Hvis vi skal sette kvalitetskrav på denne, ved å si at vi foretrekker kristen forståelse fremfor annen forståelse, så blir det fint lite igjen av den opprinnelige opplevelsen.

Dette turde være temmelig innlysende for de fleste. Grunnen til at jeg i det hele tatt tar emnet opp, er at det åpner for en ny og mer interessant problemstilling:

For mange mennesker er kriteriet på hva som er god film nært forbundet med om man «forstår» filmen. Kan man ikke erkjenne filmens innhold fornuftig, så er den heller ikke noe verd. Et tankeeksperiment: La oss si at det ble laget en film, med de vakreste farger, de skjønneste billedkomposisjoner, de mest fantastiske

kostymer og det mest avanserte tekniske utstyr. Men handlingen var absurd.

Mye tyder på at de fleste som så filmen ville dømme den nord og ned, ikke fordi den ikke var vakker, men fordi den var uforståelig. Det å forstå er blitt et (kanskje det eneste) kriterium på om noe er godt eller dårlig. En film som man forstår kan være god, men en absurd film, eller en som har for mye og for vanskelig tilgjengelig symbolikk og således ikke kan forstås, kan, uansett hvor god den egentlig er, for mange mennesker aldri bli god.

Faren ved denne typen holdninger er åpenbar. Ved å redusere alt vi opplever til det som kan forstås, tar vi bort en rekke faktorer ved livet som ikke bare setter farge på tilværelsen,

Forts. s. 23

ST. OLAV

Katolsk tidsskrift for
religion og kultur

Medarbeidere:

Svend Aage Rasmussen,
ansv.

Claes Tande
Aage Hauken, O.P.
Chr. Boe Astrup
Ester Mikalsen

Redaksjonens adresse:

Akersveien 5, Oslo 1.
Redaktøren treffes best tors-
dager kl. 9—10, tlf. 20 72 48,
(privat 032/53 373).

Ekspedisjon:

Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16,
lørdag 9—14. Tlf. 20 72 48.

Abonnement (direkte eller
gjennom postkontorene).
Kr. 85,— pr. år.
For halvår kr. 45,—.
Utlandet utenfor Skandinavia
kr. 100,— pr. år.
Annonser 10 dager før
utgivelsesdagen.
24 numre årlig.
Postgiro 20 46 480